

Pályázatok

Pályázatok és apróhirdetések díjazása: Minden szó egyszeri beiktatása 16, vas-
tagon szedett betűkből 32 fillér. Allást-
keresőknek 10, ill. 20 fillér. Legkisebb
hirdetés díja 2 pengő. Az összeg előre
küldendő be; lehet 10 filléres levélb-
lyegekben is.

A salgótarjáni aut. orth. izraelita hit-
község a főrabbi-állás betöltésére pályá-
zatot hirdet. Pályázótól megkívánatik,
hogy 3 elismert orth. rabbi hatórá-jával
rendelkezzék, a magyar és német nyelv-
ben kitűnő jártassággal bírjon és próba-
szónoklatra vállalkozzék. Csakis magyar
állampolgárságú, kiváló szónoki tehet-
séggel bíró működő rabbik jöhetnek te-
kintetbe. Képesítő bizonyítványok máso-
lataival, valamint az életkor és családi
állapot feltüntetésével ellátott pályáza-
tok 8 napon belül beküldendők.

A salgótarjáni orth. izr. hitk. elnöksége.

כול סורא יאנארווי
החברה תלמוד תורה דפה החלטה לנחור
מלמד תינוקות למחוללים ולבוגרים מכתשים
אנהו על משרה הואה תיה יריש מתנה
בחסדות אשר עומד במשרה כו כבר כמה
שנים. סיפוקו מאה סענאג על חורש מקופת
התיה. מי שמוכר בכשרותו הללו יערוך
אלינו בקשתו על הכותב דלמשה עד ריה ניטן
הבעיל. מנהלי החברה תיה דפקיק
ביסערמיץ יעיא
Guttman Jenő Talmudtóra-elnök,
Hajduböszörmény, Kossuth L.-u. 7.

ארטה' נשר
Karmel Friedmann
Pensió Józsefné
Budapest, Andrassy-út 43.
Telefon: 1-289-67.
Elsőrendű villamos és autóbusz-
összeköttetés a város minden irá-
nyában.
Modern kényelemmel berendezett
folyóvízes szobák, elsőrangú — ki-
vánatra diétás — konyha.
Referencia:
Bpesti orth. rabbiság

BECKERT HUGÓ paróka-készítő specialista
Speciális kivitel! VII. DOB-UTCA 27 Speciális kivitel!
Elegáns paróka fejhez simuló hártávékony széllel,
csakis valódi prima hullámos hajból készítve.

NEUVIRTH TESTVÉREK ÓRÁS ÉS
ÉKSZERÉSZEK
Budapest, Király utca 28.
Telefon 125-084
Brillians, ékszerek, ezüst dísz tárgyak, gyertyatartók, menórák, serlegek,
tőrafelcserelek nagy választékban. — Olcsó árak. — Alkalmi vételek. —
Saját műhely. — Brillians, arany és ezüst beváltás.
Szombat- és ünnepnap zárva.

Apró hirdetések

ÜVEGCISZOLÁSBAN és tükörborítás-
ban perfekt munkaerőt keresek. Ber-
ger Sámuel, Miskolc.

UJ házban csinosan butorozott lakásom-
ban uriaszony leányával kellemes ott-
hont találhat: VII., Kazinczy-u. 37. II.
4. (Lift.)

BUDAPEST közelében 120 P-ig jöve-
delmező kántormetszői állásomat le-
lépés ellenében jó lakással sürgősen
átadom. „Orth.” jelige.

Jelígés levelek továbbításához 20
filléres bélyeg mellékelendő.

KERESEK jobb perfekt vallásos sza-
kácsnét kis orth. családhoz, ahol csa-
ládtagnak tekintenék. Szobalány van.
Reiner Armin, Miskolc, Vay-ut 37.
„SZENTFÖLDI JÖVŐ” jeligére levél
van a kiadóban.

FÜSZER engró- és detail kereskedé-
sembé szakképzett ügyes fiatal segédet
azonnali belépésre keresek. Friedmann
Zoltán, Encs.

BÖRKERESKEDÉSBE tanulónak 16
éves vallásos fiú ajánlkozik. Vidékre
is. Berger Sándor Budapest, VII.,
Nefejeits-u. 31.

ELŐKELŐ vallásos családból nőszülne
hozománnyal 29 éves kántor-metsző,
a nürnbergi és frankfurti jesivákon
tanult, Kölnben tanítói szemináriumot
végzett. Jelige: „Hét éve külföldön jó
állásban”.

BETEGÁPOLÁSRA menne jobb házhoz,
jobb sorsban volt uriaszony. „Zemp-
léni” jelige.

Jelígés hirdetések feladóinak címét
diszkrécióban tartjuk.

FÖLDBIRTOKOS gyermektelen özvegy-
asszony, hozománnyal, üzlettel, házasa-
g céljából megismerkedne 40—48
éves orth. uriemberrel. Jelige: „Disz-
krét 42”.

DRÓSEKAT németül ünnepélyes alkal-
makra (barmicvá, chaszene, próba és
székfoglaló stb.) 5.50 P előzetes bekül-
dése ellenében, psetilit külön díjazás-
sal, diszkréció mellett szállít: Braun
Izrael rabbi, Bpest, Szövetség-u. 43.

FIGYELMEZTETÉS.

Az orth. kóser háztartásokat vezető t.
hiveinket ezúton értesítjük, hogy
WEISZ IZSAKNE, VII., Garay téri
csarnokban levő (320. sz. fülke) baromfi-
kereskedőtől a rituális felügyeletet (has-
góhót) megvontuk, az általa forgalomba
hozott baromfi vésetjei és egyéb „seilesz”
sem általunk, sem paszkenereink és fel-
ügyelőink, sem pedig egyéb, rituális fel-
ügyelettel megbízott közegeink által ri-
tuális szempontból megvizsgálva és el-
lenőrizve nem lesznek, minél fogva az ál-
tala forgalomba kerülő baromfiért kas-
rúsz szempontból felelősséget nem vállalunk.

A BPESTI ORTH. IZR. HITKÖZSEG
RABBEISÁGA ÉS ELŐJÁRÓSÁGA.

FIGYELMEZTETÉS.

Figyelmeztetjük a t. fogyasztóközönsé-
get, hogy LÖRINCZ HERMANN, VII.,
Garay-utca 48. sz. alatti tejcsarnokba nem
áll felügyeletünk alatt. Az ott forga-
lomba kerülő tej- és tejtermékekért kas-
rúsz szempontból felelősséget nem vállalunk.

A BPESTI ORTH. IZR. HITKÖZSEG
RABBISÁGA.

CSALÁDI HIREK

(Négy sorig 4 P.azonfeül soronkint 1 P)

Present Zita Gyöngyös, Löwin József
Sárvár jegyesek.

Schwartz Jolán Eger, Fleischmann
Simon Dunaszerdahely jegyesek.

Ungár Esztiike Dunaszerdahely, Fried-
mann Vilmos Érsekújvár jegyesek.

Ullmann Rózsikát Bonyhád, eljegyezte
Mezey József Nyiradony (M. k. é. h.)

Schütz Ilonka Gyöngyösön f. hó 20-án
d. u. 3 órákor tartja esküvőjét Schäch-
ter Sándorral Budapestnél.

Mindazon barátainkat és ismerőseinket,
akik elnézés folytán nem kapták
volna meg fiunk esküvőjére szóló meghi-
vónkat, ezúton hívjuk meg tisztelttel.

Schächter Armin és neje (Bpest)

x Rég nem látott Balmazújváros oly
valódi szimcho sel miezvót, mint Parsez
Vajakhél vasárnapján. Salgó József
bpesti orth. Chevra-gabenak, az „Ecz
Chajim” templom elnökének fia Sándor,
a Stoli karamellagyár főnöke esküvőjét
tartotta Steinberger Emmával. Az eske-
tési szertartást végezték a balmazújvá-
rosi, kállói, makói, fehérgyarmati, pápai
(Adasz Jiszróél), nádudvari, bodrog-
kereszturi főrabbi, ill. rabbik, Preisz
Mór bpesti főkántor segédlete mellett, az
egész község jelenlétében. A fővárosból
mintegy 60-an utaztak le, külön autón
jött Mayer Miksa, dr. Stern Simon,
Kornfein Ábrahám. Az 500 terítéses est-
ebéd hajnalig tartott, számos tőraigével.

Brilliansékszerek olcsón, elsőrendű
aranyárak, órák, nagy választékban.
Streicher Béla, VI., Teréz-körút 31. Te-
lefon 310-879. Szombaton zárva.

Menyasszonyi ajándékok, óra és ék-
szerárak legmegízhatóbb vétel és el-
adási forrása GESTETTNER IMRE,
Ujpest, Király-u. 47. Budapesti telefon
2-945-60. Ékszertőzsdatag.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
GROSZBERG JENŐ

Klein S. nyomda, Bpest, VI. Lovag-u. 14.
Telefon: 1-111-96.

Budapest, 1938. március 25.
5698. Ador II. 22.

XIV. évfolyam, 12. sz.

אלניעמינע יידישע צייטונג

ני

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 26/C.
Telefon: 1-238-08. Csekk számla: 60.791.
Egész évre 20 pengő. Külföldre P 25.

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

Korein Dezső: A boszorkányokról, melyek nem léteznek

Kálmán király a felvilágosodott ma-
gyar uralkodó híres bullája az akkori
boszorkányperек hatása alatt látott nap-
világot. Azonban a tudós és igazságos
király már rendeletének címében is le-
szögezte álláspontját a nemlétező bo-
szorkányokról. Műveltsége és igazság-
érzete tiltakozott az ellen, hogy az ak-
kori bajok, aszály, jégverés, járványok
miatt boszorkány-égetésekkel vezessék
le a nép elkeseredését. Ez évszázadok-
kal ezelőtt az úgynevezett sötét közép-
korban történt nálunk az akkori felvilá-
gosodott böcs király alatt. Azonban
tempora mutatur! Változnak az idők és
velük az emberek is, mint azt a régi ró-
mai mondja. Most más szelek fujnak és
annyira ránk nehezedett a szomszéd ál-
lamok reakciós politikája, hogy a ma-
gyar kormányelnök hivatalosan elismerte
a „zsidókérdés” létezését. Tehát most
igen is vannak boszorkányok.

Már most Sulyok Dezső, szülővárosom
kittűnő képviselője, aki ugyan határozot-
tan kijelentette, hogy szerinte nincs zsi-
dókérdés, de ha már hivatalosan legaliz-
álták, végezzünk vele minél gyorsab-
ban és radikálisan. A hazai zsidóság
mindenesetre igen hálás Sulyok Dezső
képviselőnek, hogy becsületes magyar-
sággal és nyíltsággal mondta meg véle-
ményét a mesterségesen előtérbe tolt
zsidókérdésről és végre felállt a törvény-
hozás házában egy politikus, aki őszin-
tén kijelentette azt, hogy a zsidók sen-
kitől semmit el nem vettek, ellenkezőleg
nagy munkával és erőfeszítéssel semmi-
ből sok mindent alkottak a haza javára.
Ezért őket nem gáncs, hanem elismerés
illeti.

Eddig az ügy rendben volna, mert ama
bizonyos „közvélemény” megnyugtató-
sára magam is azon véleményen volnék,
tiporjuk le ennek a hydrának fejét, hogy
az többé fel ne támadhasson. Ámde a
népszerű pápai képviselő oly indítványt
nyújtott be, amely úgy hangzik: „Uta-
sítsa a Ház a kormányt, hogy a zsidó

vallású magyar állampolgárok jogviszo-
nyainak rendezése tárgyában legkisebb
1938. június 30-ig nyújtson be törvény-
javaslatot.” Ezt a retrograd indítványt
minden jog- és szabadságtisztelő ember
a leghatározottabban visszautasítja. Hát
ez is lehetséges: Kossuth, Deák, Eötvös
József és Szilágyi Dezső országában?

Mikor a nagy magyarok a szentistváni
alkotmány szellemében és a művelt em-
beriség nemkülönben a nemes értele-
mben vett keresztény szeretet szellemé-
ben megalkották az emancipációs és re-
ceptiós törvényeket, amelyek a magyar
zsidóságot teljes egyenjogú állampolgá-
rokká avatták, azokat igazi magyar lo-
vagiasággal és emberszeretettel törvé-
nyesen egyenrangú magyaroknak elis-
mertek, lehetetlen a jogfejletős kerekét
visszafordítani és ha törvényalkotás for-
májában is, meglevő jogokat csorbítani.

Hihetetlennek tartom az u. n. zsidókér-
dés ily brutális megoldását. Érdekes,
hogy a zsidókérdés kizárólag azon or-
szágokban került felszínre, amelyek fő-
leg gazdasági és szociális természetű
problémáikat megoldani képtelenek. Ily
kérdések nem merültek fel sem a nyu-
gati, sem pedig az északi demokratikus
államokban, csupán néhány körülöttünk
levő, egyébként is reakciós politikájuk
miatt közismert országokban. Még Tö-
rökországban és Jugoszláviában sincs
zsidókérdés. Nálunk pedig, ahol szintén
vannak bizonyos nagyfontosságú megol-
datlan problémák, mint az agrárreform,
a kartellkérdés, bizonyos szociális intéz-
mények létesítésének szükségére, kényel-
mes politikának mutatkozik e problémák
elő spanyolfalként a „zsidókérdés” oda-
állítani, ami azonban a nagy és a nem-
zét életébe vágó kérdések megoldását
csupán rövid időre tolja ki, azokat azon-
ban zsidókérdéssel végleg meg nem
oldhatja.

Ellenségeink sok mindent próbálnak
az ország közvéleményének a zsidóság-
felfújt zsidókérdés.

Mit kell tennünk?

Egy budapesti napilapban egy zsidó ember azon panaszkodik, hogy úgy érzi magát a mai viszonyok között, mint akit kitétek egy hajóból a pusztára szigetre, hiába adja a kétségbeesett jeleket, nem hallgat rá senki és nem jelenik meg a láthatáron semmiféle megváltó hajó. A hasonlat nagyon régi. A talmud egyik bölcsé Rabbo bar-bar Chono így illusztrálja a zsidók közösség viszonyait: „Kikötöttünk egy szigetre, letelepedtünk, tüzet raktunk a földön és kiderült, hogy egy nagy tengeri szörnyeteg hátán ültünk tanyát, amely a tüzre mozdult egyet és megingott alattunk a talaj.” A bölcsnek megállapítása szerint tehát még sokkal borzasztóbb, ha a pusztára szigetről kiderül, hogy ott sem lehet letelepedni. A zsidóságnak sokszor kellett tapasztalnia, hogy alig melegegett meg lába alatt a talaj, felfordulás állott be. A hasonlat azonban igen jellegzetes. A pusztára szigetet a magárahagyatottságnak plasztikus képe. Nyomasztó légkörben élünk. Minden nap új és új kellemetlenségeket, üldözéseket, szenvedéseket hoz. Szórolszóra igaz, amit a Misna úgy fejez ki: „Nincs nap, amelynek átkos volta ne fokozza az elmúlt nap átkosságát”. A magyar zsidóság úgy nevelkedett 80 év óta, hogy helyzete törvényen, igazságon, méltányosságon és társadalmi erkölcsön alapszik. Mindezek a dolgok azonban most az antiszemita demagógok szerint — úgy látszik — lomtárba kerültek. Most szerintük a törvény az, amelyet a nyers erő rákényszerít a gyengébbekre; az igazságot napról-napra inzultusok érik, a méltányosság helyét a gyűlölet váltja föl, az erkölcsön gúnyolódnak és azt mondják: politikában nincs erkölcs és így tehát szórol-szóra beigazolódnak, amit Hajsás próféta mond. „Pere van a Teremtőnek a világ lakosaival, mert nincs igazság, nincs méltányosság és nincs I'tenismeret a földön”.

Ilyen körülmények között a zsidó közösséget legjobban kikezdi a változás.

Ő jelenti a legkisebb ellenállási képességet. A gyűlölet annyira terjed, hogy a külvilággal szemben való viszonyunkat ma-holnap azok a szavak fejezik ki, amelyeket a Szentély pusztulásának napján Tisóbeóvkor felolvasunk szomorú hangon: „Egyik a másiktól őrizkedjék, semmiféle testvérbe ne bizzatok, mert a testvéreknél mutatkozó csal és minden barát denunciól, egyik a másikat megcsalja és igazat nem beszélnek.”

Amikor 5 évvel ezelőtt a náciizmus rázúdult Németországra és a német zsidók úgy érezték, hogy a polgári egyenjogúság egéből a pokol mélységébe süllyedtek, azt írta egy zsidó publicista: „A legborzasztóbb az, hogy a zsidóembernek nincsen szomszédja. — úgy érzi magát, mint egy pusztára szigeten.”

Ez a hasonlat nem új, mert megtalálhatjuk a midrasban a köv. alakban: — A viharzó tengeren hánykolódott egy hajó, zsidó utasai is voltak. Amikor végre elértek egy pusztára szigethez, a hajóskapitány kitéte a zsidó utasait és azt mondta nekik, hogy menjenek a szigetre és hozzanak eledelt a hajó utasainak. Erre a zsidó utasok kérdezték: „Hát van-e nekünk itt ismerősünk, hisz mi idegenek vagyunk!” Amire azt felelte a hajóskapitány: „Nem vagytok sehol idegenek, mindenütt testvére találtok”

Ilyen formában a hasonlat meg is mondja nekünk mit kell csinálnunk a mai időben: keresnünk kell testvéries érzéssel azokat, akik velünk együtt vannak a pusztára szigeten.

Szolidaritásra, egymásnak megsegítésére van szükség.

Bölcsseink tanítása szerint az emberiség jobb korszakát a messiási időt nagy szenvedések és vajadások fogják megelőzni. A kinoknak előidézőjét Jechezkél ehhez a névhez fűzi: Gog-Magog. Ez a nép északra rohanja meg a világot, típor, pusztít, fegyverkezik, de a végén elbukik. Minden pillanatban várunk kell bölcsseink tanítása szerint I'ten se-

gítségét, a Mosiach eljöveteletét. „Még ma eljön, ha I'ten szavára hallgattok.” Egyelőre azonban inkább úgy éreztük, hogy Gog-Magog csillagzata alatt élünk. „Az összes népek körülvesznek engem” — ez a zsolotáros Gog-Magog idejére vonatkozik midras szerint. És ha erre gondolunk, kibontakozik előttünk egy mélyértelmű talmudi kijelentés: „Aki megtartja a szombati hármast étkezést, az megmenekül Gog-Magog szenvedéseitől. (Sabbos 118.) Mi lehet a kettő közötti összefüggés? Ha a mai idő szemüvegén nézzük ezt a dolgot, megértjük. Az a megrendítő változás, amely a zsidóság polgári helyzetét például Ausztriában fenekestül felforgatta, megdöbbentő. És különösen fájdalmas; a polgári egyenjogúság édenjéből hirtelen átkerült a jogtalanság pusztára szigetére. Ez ellen a magánosság ellen és a hirtelen változás kínjai ellen csak azzal lehet védekezni, ha megalkotjuk a mi saját, külön, vallásos, egész életünkre kiható világunkat. Már pedig ennek egyik megnyilatkozása az, ha még étkezésünkben is arra gondolunk, hogy azzal is a Teremtő rendelkezését teljesítjük. Így azután külön szigeten élünk, de ez nem pusztára szigetet, mert buzog rajta a vallásosság örök életforrása, virul benne a Tóra életfája. „Ezt veszem szívemre, azért remélek”. Amikor a Midras Echéo fejtegeti ezt a bibliai verset, a következőkhez hasonlatot közli: Egy király megházasodott, de fiatal nejét nemsokára otthagya és külföldre vonult. Nem adott hírt magáról, hiába várta elhagyott asszonya az értesítéseit. A szomszédnői gúnyolták, csúfolták, el akarták téríteni, de ő megmaradt hűségében, nem tudott eltávozni és ragaszkodása nem halványult el. Végre megjelent a király. Nagy meghatottsággal hallotta, mint gúnyolták, csúfolták és kínolták szomszédjai a feleségét. Erre aztán megkérdezte tőle, mi adott neked erőt mindezeknek a szenvedéseknek elviselésére. Azt felelte reá: Mikor köröskörül gúnyoltak engem, bementem szobámba, elővettem k'szibódat (a házasságlevelet), amelyben megírtad, milyen értékeket ruházol reám, akkor megerősödtem és nem törődtem a gúnyolódással és a csúfolódással. A Midrás folytatja: a király: az Örökkévaló; a megosófolt asszony: Izrael. A király elment, az asszony vár, a szomszédok, a külvilág gúnyolódnak, kacagnak az álmodozókon, csúfot üznek szent érzésükből és reményeikből; de bekövetkezik majd az idő, amikor megjelenik I'ten dicsősége és akkor el fogja mondani a sokat próbált zsidóságot: „Ha szenvedtem, ha gúnyoltak, bevonultam lakosztályaimba, a bészhamidrosokba, tanultam Tórát, elolvastam az I'teni frigykötés iratait és megerősödtem... E Midras most is igen időszerű...

PARÓKA
különlegességek
Modern és tartós kivitel
Tartós ondolalások, alakítások
Olcsó árak
ALTSCHÜLER
BUDAPEST, VII. CSANYI UCCA 12
(Királyucca sarok)
Telefon: 1-310-79

„A pozíciókat a magyar zsidóság nem vette el senkitől, hanem csinálta”

A képviselőház szerdai ülésében Sulyok Dezső független kisgazdapárti képviselő többek között a manapság oly sokat hangoztatott zsidókérdésről beszélt, mellyel vezércikkünk foglalkozik.

— Ami a zsidókérdést illeti — mondotta — az a helyzet, hogy a zsidóság ma a gazdasági élet, a sajtó és a színházi kultúra terén nagy pozíciókat foglal el. Ezeket a pozíciókat azonban a zsidóság nem vette el senkitől, hanem csinálta. Ha Kohnerék, Kornfeldek nem lettek volna, a mai nagy magyar bankházak nem jöttek volna létre.

Nem a másét vették el, hanem csinálták ezt s ez a produktum nemzeti kinccsé vált, többletértéket produkáltak.

Nem mondom, hogy nélkülük a magyar gazdasági élet nem termelt volna intézményeket, de ők produkáltak.

Kétségtelenül van zsidókérdés. Ezt

már leszögezte a felelős magyar miniszterelnök is. És ha van, akkor meg kell oldani minél előbb, be kell falazni azt a kaput, amelyen keresztül majd, ha a kérdést meg nem oldjuk, hozzánk is bevezetik a trójai falovat.

Határozati javaslatot olvas fel. Utasítsa a Ház a kormányt, hogy a zsidó-vallású magyar állampolgárok jogi viszonyainak rendezése tárgyában legkésőbb 1938. június elsejéig nyújtson be törvényjavaslatot.

Rupert Rezső: A képviselő úr jogász és nem tudja, hogy ez a kérdés már rendezve van? Ennek a törvényjavaslatnak nincs semmi értelme, a törvény egyenlőséget biztosít mindenki számára!

Sulyok Dezső: Miután hivatalosan megállapították, hogy van zsidókérdés, tehát rendezni kell. Csak így kapcsolhatjuk ki a felelőtlen agitációt, a nemzetre káros jelszavakat. Meg

kell mondanom, hogy mi nem vagyunk zsidóberencek. A független kisgazdapártot ezzel nem lehet rágalmozni. Mi nem adtuk fel jobboldalosságunkat, mi e kérdés megoldását sürgetjük. Már a zsidók érdekében is. Mert ma éppen a kérdés megoldatlansága miatt a felelőtlen pletyka és a fantáziálás uralkodik. Ez pedig a hisztéria melegágya. Ha van fekély, bár szerintem nincsen, ki kell vágni. E kérdéssel kapcsolatban elismerem, hogy van a kapitalizmusnak egy tultengő ágazata, ahol fordított numerus clausus van, de ne felejtjük el, hogy e tultengő kapitalizmusban keresztények is vannak. Itt tekintet nélkül a vallásra, nagytakarítást kell csinálni.

(A jobboldali képviselők kórusban kiáltják a szónok felé: Ezt akarjuk mi is! Igaza van! Helyes! Okosan, korrekten beszél!)

Az osztrák zsidóság tragikus napjai

Egy Pozsonyba érkezett külföldi újságíró a „Zsidó Távirati Iroda” tudósítója előtt a következőket mondotta el az osztrák zsidóságnak már a nemzeti szocialista rendszer első napjaiban bekövetkezett megrendítő tragédiájáról:

Mult keddig Bécsben több mint ötszáz zsidót, főleg intellektuelt és kereskedőt tartóztattak le a náci rohamcsapatok. Gazdag zsidóktól, alapos házkutatás után minden náluk talált pénzt elvettek. A javarészt zsidó lakta Brigitenauban vasárnap, hétfőn és kedden számtalan zsidó üzletet raboltak ki. Az árut autókba szállították el. Sok száz zsidó család jutott emiatt koldusbotra, úgy, hogy a mindennapi megélhetésüket sem tudják biztosítani. A Lipótvárosban a közvetlen rablás helyett „rekviráltak” az S. A.-legények és nyugtákat adtak. A Wohlmut-strassen a rendőrség kénytelen volt revolverrel visszaszorítani a zsidó üzletek kirablóit. A Krupnik cég óriási áruháza elrekvirálták. Azonos sorsra jutott a Gerstl ruhaáruház a Mariahilferstrassen, valamint a Schein szőnyegraktár. A Schiffmann testvérek Taborstrassei nagy áruházát elkobozták.

A csőcselék betört a Leopold-gassei nagy lengyel zsinagógába, szétrombolta a berendezést, szétépte és elégette a tóratekereseket és magával vitte a tóradíszeket. Ugyanígy járt a „Pasmanik”-zsinagóga is, ellenben az orth. „Schiffschul”-zsinagóga megakadályozta a rendőrség a csőcselék behatolását, ha-

sonlóképpen mint a nagyhitközség zsinagógájába.

Az összes zsidó egyesületek helyiségeiben házkutatást tartottak és az ott talált pénzt elkobozták. Kedden S. A.-emberek és rendőrök jelentek meg a zsidó hitközség házában, szigorú házkutatást tartottak és elkobozták a hitközség egész pénzkészletét.

A náci-uralom kezdete óta számos öngyilkossági eset fordult elő. A letartóztatottak között van a nagyhitközség elnöke dr. Friedmann Dezső, igazgatója dr. Löwenherz József, alelnöke Stricker.

ORTH. KÓSER על דעה
GYÖNGYÖS-VISONTAI FAJBOROK

a gyöngyösi orth. főrabbi ur hechserével.

rizling	11.5%	0.40
leányka pccsenyebor	12.5%	0.50
sauvignon pccsenyebor	13.5%	0.60
édes furmint nehéz	14%	0.70
hárslevelű	14.5%	0.80
édes csemegebor fehér és vörös	16%	0.90
Mátragyöngye csem. kül.	16%	1.10

Kóser borkülönlegességek:

édes vörös úrmós	16%	1.10
vermouth barna különl.	16%	1.40

Ab Gyöngyös, kölesönördőben, utánvét mellett 50—60 literen felül; csemege és vermouth borok (egyéb bor mellett) 25—30 literen felül mennyiségben értendők.

STEINER EMIL
bortermelő
GYÖNGYÖS
— Alapítási év: 1863. —

A katasztrófának borzalmas mozzanatai a német csapatoknak Ausztriába való bevonulása napján történtek. Ezen a napon a zsidók szabad zsákmányolását kellett átélniük mindazoknak, akik től volt mit zsákmányolni. A csőcselék szapad prédának tekintette a zsidók lakásában található értékeket. Pénzt, élelményt, ruhát vittek el, sokszor a házmesterek segédlete mellett. Jómódu zsidó családok ilyen módon órák alatt földönfutókká váltak. Ezekben a napokban a zsidókat, még nőket is, arra kényszerítették az S. S. legények, hogy a falakra mázolt Schuschnigg népszavazású plakátokat tüntessék el. Ez az eljárás megszegő módon folyt a városban. Az S. S. emberei ott állottak a jól öltözött hölgyek mögött és zsidóságok középette osztották parancsaikat a hölgyeknek.

Hasonló kegyetlenségeket szenvedtek át a rezsimváltozás napjaiban burgenlandi hittestvéreink is. Most azonban már „בני” enyhült a helyzet.

Érdekes a „Völkischer Beobachter” bécsi kiadásának egyik cikke, melyben az elkobzott és „megtisztított” bécsi zsidó vállalatokkal foglalkozik. A náci-lap megállapítja, hogy a kisajátított kávéházakból teljesen eltűnt a zsidó vendég, — de árja vendég nem igen akad, amiért is a keresztény lakosság fel lesz szóftva ezeknek a kávéházaknak a látogatására, hogy az árja-személyzet ne szenvedjen a „tisztogatás” alatt....

Bizalom a Mindenhatóban...

A sűrű változatossággal telített zsidó történelemben mintegy vörös sávként húzódik végig az elnyomatás és felszabadulás, a rabszolgasorba való leigázottság és az ezt követő szabadság korszakainak végnélküli láncolata. Szinte csalhatatlan pontossággal váltják fel egymást a hosszú évezredek folyamán a zsidóságra nézve szomorú és örvedetes epochák. Majd országunként és világ-részenként váltakozik a zsidóság sorsa. Hol előjáró eminens szerepe van a befogadó állam kultúrájának fejlesztésében, hol pedig a sötét elnyomatás és jogfosztottság jut osztályrészéül, talán éppen a tulnag kultúrszerepe miatt, amelyet a vendéglátó nemzet életében betöltött... Minden ország minden korszakban kitermeli a maga elnyomó tirannusát, ám az eszmék áradatában megszületik a tisztult emberszeretet fenkölt gondolkodású hőse is.

A szenvedések és megpróbáltatások áradatában a zsidóság rendszerint fel-eszmél abból a tetszhalotti kábultságából, amelybe rendszeren a tulmesszenő asszimilációja ringatta. A hámani gondolat minden alantas emberi ösztönt glorifikál. Napjainkban a különös konjunkturának örvendő totalitáriusizmusból köpenyében burkolva találja fel a zsidó-üldözés eszméjének mákonyát, holott a humanizmus és nacionalizmus egyáltalában nem ellentétes gondolatok. A hámani ideológia szerte e világon az általános gazdasági válság okaiul a zsidókat teszi meg és hizik kövérré a krízis hét sovány esztendején. Ugyanígy okai a zsidók minden destruktív politikai és társadalmi irányzatnak, amint minden gazdasági és pénzügyi derutnak. Ez a hamis vádaskodás, mely ellenérvet nem tűr meg, nem mai eredetű. Sőt. Már az egyiptomi szörnyű rabszolgasorban sinylődő zsidó páriáknak is akadtak irigyei és vádlói. Ott a jövő dekonjunkturái aggasztották a Hámánok elődjait, miután a zsidóság akkori jelene részükre megfelelt a hámani gondolat elképzeléseinek. „Meggzaporodnak és majdan tulnőnek rajtunk, fogjunk ki rajtuk és dobjuk a fiúgyermeküket a vízbe”. „Hasverus és Eszter idejében rettentő vétke egészen más volt a zsidóságnak. Azt kifogásolták, hogy

nem vagyunk kompakt tömeg, hanem „széjjelszóródva és pártokra oszolva” élünk, ami különben gyengeségre mutat, mert nincs tankokkal és bombaszóró repülőgéppóriásokkal felszerelt hadsereg mögöttünk. Ezt a népet — diktálja a hámani tanács — kell megsemmisíteni, mert nem asszimilálódik, nem vész el a körülötte élő népek milliőiben.

Ezzel ellentétben a mai hámani gondolat viszont a túl nagy beolvadást tartja veszedelemnek. Ami a svábnál erény, a zsidónál, mert tehetségesen csinálja, hiba és veszedelem. Végzetes baj az asszimilálódás, viszont elitelendő — szerintük — a környezetbe való beolvadástól való elzárkózás gondolata is. Mindkét teória kizárólag és egyedül ad tendát, hogy a zsidót, annak nehezen szerzett egzisztenciális és morális pozícióit gyengítsék és megsemmisítsék.

A Hámánok fekete internacionáléja az utóbbi években oly átütő erőre tett szert, hogy a zsidóságnak majdnem egész Európában kétségbe kellene esnie, ha évezredek óta nem győződött volna meg oly sokszor arról, hogy végeredményben még az üldöztes, az elnyomatás is csak átmeneti és nemesítőleg, javítólag hat a

zsidóságra. Derülátónak nevezik a zsidókat joggal. Ez az elpusztíthatatlan optimizmus, amely a legtragikusabb idősza-kokban is végigkíséri a zsidót, szükséges életeleme neki. Ellenségeink ezt is kifogásolják, életművészetnek, fölüenykedő cinizmusnak nevezik, holott a zsidóság történelmében, eseményeik hosszú láncolatukban tanították meg arra, hogy bizva bizzon és életkedvet el ne veszítse.

A hámani vádbeszéd: „Van egy nép, melynek vallási törvényei eltérők”, a legnagyobb erkölcsi elismerés a zsidóság igaza mellett. Tövényeink eltérnek a Hámánok törvényeivel szemben, mert emberszeretetet hirdetnek és azt a gyakorlati élet minden fázisába átviszik. Segítik a szűkölködőt, gyomoltják az özvegyet és árvát, segítik az idegent, védik a dolgozót, a cselédet, gondolnak még az igavonó állat megkíméléséről is.

Zsidógyűlölet tombol az egész világon. A konjunkturális antiszemitizmus talán csúcspontját érte el. A zsidóság „kérdés”-sé vált mindenhol, mégis bizunk a megoldásban, mert őszinte törekvések a zsidóságnak a béke és nyugalom! És bizunk a Mindenhatóban, aki sohasem hagyott el bennünket!

Gábel Sándor

Elégtételt kaptak a fehérgyarmatiak

Mult számunkban sérelmeztük, hogy Fehérgyarmaton a leventére járó zsidó fiuknak erőszakkal levágták a pajeszukat és elégtételt kértünk a vallási érzésükben megbántott ifjak számára. A Központi Iroda szintén interveniált az erre illetékes helyen.

Az ügyvel kapcsolatban most levelet kaptuk, melyben arról értesítenek bennünket, hogy a „Zsidó Ujság” bátor kiállása, valamint az Iroda közbelépése örvendetesen meghozta a kívánt eredményt. Ime a levél:

Mélyen tisztelt Főszerkesztő Ur!

Fogadja hálás köszönetünket multheti, igaz hazafias aggodalommal és mélyszéges vallásos zsidó érzéssel áthatott cik-
kéért, melynek — hála a jószágos Te-

remtő kegyének — máris megvan a kívánt eredménye és illetékes helyen megkaptuk a kellő elégtételt. Az ezredes úr hitközségünk több tagja előtt kifejezte sajnálatát a történetek fölött és a jövőre nézve fokozottabb ellenőrzést ígért. Ebből az alkalomból hitközségünk közvéleményét tolmácsolom, amidőn a Központi Irodának legmélyebb köszönetünket fejezzük ki, hogy az ügy fontosságához mért gyorsasággal és céltudatossággal járt el, amiáltal remélhetőleg elejét vette a hasonló sérelmek megismétlődésének.

Az igazság kedvéért végül megjegyzendő, hogy csakis helybeliekkel szemben történt az inzultus, de egyetlen idegen bóchernek sem vágták le a pajeszát.

J. J.

MEGLEPŐ UJÍTÁS!

Piechnik és Mechtl

IV., Váci-utca 18.

A paróka már nem öregít, mert a legújabb modellek csinosak és fiatalosak. Csakis natur hullámos hajból a cég titkos eljárása szerint tökéletesen fejhez simuló hártavékony széllal készítve.

ELEGÁNS!

FIATALOS!

Sabbosz Póró midrasa

Zajsz chükkasz hatajro... vajdabbér al hoeczim... al habhemo v'al hoajf v'al horemesz v'al hadogim — s nagyobb volt bölcsesége a Kelet összes fiainál és Egyiptom egész bölcseségénél és bölcsőbb volt minden embernél, bölcsőbb mint Észon, Hémon és Chalkajl és 3000 példázatot mondott és beszélt a fákról a cédrustól az izsópig, az állatokról, a madarakról, a csuszómászokról és a halakról!

Jelen hét szombatja a Peszachot megelőző „négy jeles szombat” harmadika. Két Tóra-tekeresből lesz felolvasva, az elsőből a hetiszdra, a másodikból a póró adümo („veres tehén”) fenti sorokkal kezdődő fejezete, mely arról szól, hogyha valaki egy halotz miatt tisztátalan lett, akkor a Mózes idejében bemutatott veres tehén-áldozat szertartása által megtisztul. De ugyanezen szertartás végrehajtói — időlegesen bár — megtisztátalanodnak. A Tórának ezen, emberi észszel fel nem fogható ellentétesnek látszó csodálatos intézkedéséről szólnak a Midrasok. (Megemlítenéd, hogy csakis Majse Rabbénü idejében mutatták be egyszer a „póro adümo”-t, melynek porából — csoda történt — évszázadokon keresztül végeztek a szertartást, később soha sem akadt az előírásnak megfelelő „teljesen veres tehén”). A fejezet Peszach előtti felolvasása az ünnep előtti tisztálkodásra figyelmeztet bennünket.

*

A Midras Pszükto d'Rav Kahano szerint az idézett tórai vers összefüggésben van Ijajv 14. fejezetének szavaival: „Mi jittén tóhajr mitómé, laj echod — ki hozhat elő tisztát a tisztátalanból, senki sem”. Ki rendelte el, hogy Avróhom származzék Terachból, Mordecháj Simiből, Izráel a népekből, a jövő világ ebből a világból? Ki hozhatja elő a tisztát a tisztátalanból? Senki sem. De ez a két szó: „laj, echod” azt is jelentheti: „nemde, az Egyetlen!”

Előírás szerint „a veres tehén pora által megtisztultnak a tisztátalanok, de a vele foglalatokodó tiszták megtisztátalanodnak”. Miért van ez így? I'ten mondotta: „törvényt adtam, rendeletet megállapítottam, nincs jogod felülbírálni”. Ezért mondja az ige: „Ez a rendelete a Tórának”.

*

Rabbi Jiczchok az erre vonatkozó fejtegetését, Bölcs Salamonnak Kajhelesz 7. fejezetében levő soraival kezdte: „Kol zaj nisziszi vachochmó, omarti, echkomo v'hi r'chajko mimeni — mindezt kutattam bölcseséggel, gondoltam megértem és ime, távol van tőlem”.

Salamon bölcseségéről ez olvasható M'lochim I. könyvének 5. fejezetében: „Vatérev chochmasz Slajmaj méchochmasz kol b'ne kedem ümikajl chochmasz miczrájim, vajechkom mikol hoedom, méeszon hoeróchi, v'hémon, v'chalkajl...

vajdabbér 3000 másol... vajdabbér al hoeczim... al habhemo v'al hoajf v'al horemesz v'al hadogim — s nagyobb volt bölcsesége a Kelet összes fiainál és Egyiptom egész bölcseségénél és bölcsőbb volt minden embernél, bölcsőbb mint Észon, Hémon és Chalkajl és 3000 példázatot mondott és beszélt a fákról a cédrustól az izsópig, az állatokról, a madarakról, a csuszómászokról és a halakról!

Miből állott a „Kelet fiainak bölcsesége”? Ismerték a csillagok járását és járatosak voltak a madarak repülésének titkáiban.

„Egyiptom bölcseségére” vonatkozóan: Mikor Salamon fel akarta építeni a Szentélyt, Egyiptom akkori Fáraójához fordult, hogy küldjön neki építőmestereket. Fáraó erre összehívta csillagjósloít és azt a rendeletet adta nekik, hogy válasszák ki azokat, akik a csillagok tanúsága szerint abban az évben megfoghatnak halni és ezeket küldte a Templom építésére. Mikor ezek megjelentek Salamon királynál, ő a szent szellem által rögtön látta, hogy ezek a halálnak vannak szánya és azért visszaküldte őket, mind egyiknek halotti ruhákat adott és levelet küldött a királynak, amelyben azt írta: „Látom, nincs elég halotti ruhád, azért küldök neked ilyeneket”...

Hetenkénti járatok

PALESZTINÁBA

TRIEST-ből és GENOVA-ból
Esperia, Galilea, Gerusalemme,
Marco Polo, Palestina hajókkal

Kedvezményes
társasutazás

a

Szentföldre

április 26—május 17

Dr. Patai József

főszerkesztő vezetésével

Felvilágosítás és prospektus:

ADRIATICA

Tengerhajózási Társaság

Budapest, VII., Thököly-út 2.

IV., Váci-utca 4.

és Mult és Jövő szerkesztősége

Budapest, V. Vadász-u. 11.

„Bölcsőbb volt mint minden ember” („mikol hoedom”) alatt Ádám (Odom horisajn) értendő. Miben rejlett Ádám bölcsesége? Mikor I'ten megakartta teremteni az embert, tanácskozott angyalaival, ők erre azt mondták: „Mi az ember, hogy ügyet vetsz reá?” Erre I'ten szólott: „Az ember bölcsesége annak a világnak a megismerésére, melyet teremték, nagyobb lesz a tiéteknél.” Felvonultatta előttük a mezei vadakat a házi állatokat, a madarakat és megkérdezte tőlük: „Tudnátok-e ezeknek nevet adni”, — nem tudták. De mikor Ádám előtt elvonultatta a természeti lényeket, kellő névvel ellátta őket. Sőt megkérdezte tőle, mi legyen az ő neve és erre azt felelte „Ádám” (Odom), azaz, aki a földből („Adómó”) lett. Azt is megkérdezte tőle I'ten, hogy őt hogy nevezzi, mire azt mondta: „Ur, mert Te vagy a teremtményeidnek az Ura.”

„Bölcsőbb volt mint Észon, mint Hémon és Chalkajl” azt jelenti, hogy bölcsőbb volt mint az I'ten-hitben „szilárd” (észon) Avrohom ösátya, mint a „hűség” (hémon) Majse, mint az Egyiptomot éhínség idején eleséggel „ellátó” (chalkajl) Jajszéf.

„3000 példázatot mondott”. Erre azt jegyzi meg Ráv Smüel bar Nachméni: „Utána néztünk az egész bibliában és nem mondott 800-nál több igét. Ebből tehát következik, hogy minden mondáshoz még 2—3 értelmezést fűzött.”

„És beszélt a fákról: cédrusról, mely Libánonban van, az izsópig, mely a falon nő ki”. Mit jelent ez? A bölcs király ezzel megmagyarázta, miért kell a m'cajro"-betegnek meggyógyulása alkalmából, cédrusból és izsópból álló köteget venni a bemutatandó áldozata mellé és úgy magyarázta: „Ha az ember büszke volt mint a cédrus, alázza meg magát mint az izsóp és meggyógyul.”

„És beszélt az állatokról és a madarakról”. Megmagyarázta, hogy a szárazföldi állatok levágásánál miért kell a légsövet és az ét-csövet átvágni, a madárnál pedig csak egyet. Azért, mert a szárazföldi állatok csak a szárazból lettek teremtve, de a madarak részben a vízből is, tehát szervezetük nem olyan szilárd és így elég egy cső metszése.

„Beszélt a férgeskről”. Azaz megmagyarázta miért jelent szombatszegést, ha az ember a Tórában megemlített nyolc csuszómászt megsebez és miért nem, egyéb csuszók megsebzésénél.

„Beszélt a halakról”, megmagyarázta, miért kell s'chitó az állatoknál, de nem a halaknál.

Mindent tudott tehát a bölcs Salamon, — fejezi be R. Jiczchok — de a vörös tehenel kapcsolatos rejtélyes előírást nem

értette meg és azért mondta *Kajhelesz*-ben: „Mindent megkísérletem bölcseséggel, erre vonatkozólag is véltem, hogy megértem és ime, távol van tőlem...”

*

(*Reich Koppel* főrabbi z. c. l. igen szelímesen magyarázta *Kajhelesz* eme szavait. Kétféle ok lehet egy dolog meg nem értésére: 1) az ember szűkkörü felfogása; 2) a dolog érthetlensége. Héberül: „*kajzer hamaszig*” és „*ajmek hamuszog*”. A bölcs király eleinte úgy okoskodott, hogy a póró adumónál az első ok forog fenn s ezért nem értik meg az átlag-emberek, de ő az ő nagy bölcseségével megfogja érteni. De azután rájött, hogy a hiba nem az ember fogyatékos felfogásán mulik, hanem a dolog kifürkészhetetlen

mélységén. Ezért mondta:

— „Omarti — azt hittem”, „echkomo — bölcselkedni fogok” s így meg fogom érteni, de azután beláttam, hogy „*v'hi* — a tárgy” „*r'chajko* mimeni, áll távol tőlem” ...)

*

Egy pogány kérdezte *Rabbon Jajchónon ben Zakkáj*t: „Micsoda bűvészkedéshez hasonló dolgokat csináltok ti, hoztok tehenet, levágjátok, megégetitek, hamujából veszték és kétszer-háromszor ráhíntek olyanra, aki megérintett egy halottat és azt mondjátok neki: „Most már tiszta vagy”. Azt felelte neki a mester: „Láttál már embert, akibe rossz szellem költözködött? Mit csináltak vele”? Azt felelte a pogány: „Hoztak különféle gyö-

kereket, füstölögtek alatta, vizet öntöttek föléje és a rossz szellem elszállt belőle.” No, tehát — szót *Rabbon Jajchónon* „a tisztátalanság is rossz szellem, ráhíntjük a hamuval kevert vizet és a rossz szellem eltávozik”.

Mikor a pogány elment, azt kérdezték a tanítványok: „Mesterünk, öt elintéztél egy szalmaszállal, milyen magyarázatot adsz nekünk?” Ő ezt felelte:

— Esküszöm életetekre: a halott nem tisztátalanítana, a víz nem tisztítana, hanem a királyok királya mondotta: „*chülko chokakti, g'zéró gozarti, én loch r'siusz l'harhér achrehó*— elrendeltem, megparancsoltam, nincs jogod felülbírálni”. Ezért van megírva: „Zajsz *chikkasz* hatajró — ez a parancsa a Tórának.”

Spanyol-zsidó történet

1272-ben történt. A megduzzadt Tájó partján sétált egy toledói, idősebb fáradt spanyol-zsidó. Elmélyedten bandukolt, gondolataiba merülten. Közéledően hirtelen vad kiáltással a rohanó vízbe vetette magát egy szegényesen öltözött ember. Az odasiető zsidóember először megpróbálta az öngyilkosjelöltet kimenteni, de minden igyekezete hiábavaló volt, mert a víz sodra erősebbnek bizonyult és az életuntat tovasodorta. Ekkor a zsidó hangosan segítségért kiáltott. Jöttek is emberek mindenfelől és a víz közepén újra feltűnt a fuldokló alakja, de a körülállók közül senki sem igyekezett segítségére, dacára annak, hogy nagyrésztük erős fiatalok voltak. És az életunt nem sokára örökre eltűnt szemük elől.

Mialatt a partonállók azon vitakoztak, hogy vajjon ki lehetett a szerencsétlen, a zsidó észrevett egy batyut a parton, amelyet az öngyilkos hagyott

ott. Felemelte, hogy megnézze. Ekkor hirtelen tömeg vette körül és hangok hallatszottak: „Látjátok ezt a zsidót? Nem akarta megmenteni ezt az embert, bár megtehetné volna! De most a szerencsétlen hátrahagyott holmiját akarja megkaparintani! Fogjátok meg! Átadjuk az igazságszolgáltatásnak!”

Az öreg zsidó nyugodt hangon tiltakozott a gyanúsítás ellen. Azt mondta: „Hiszen én magam akartam megmenteni, dacára annak, hogy uszni sem tudok. De ti, vajjon közületek miért nem akadt vállalkozó, pedig bizonyára vannak köztetek olyanok, akik uszni is tudnak. S mily jogon merítetek azt állítani, hogy én magamnak akartam a szerencsétlen holmiját? Csak megnéztem a kis batyut, hogy megállapíthassam ebből, hogy ki lehet az öngyilkos? S átakartam adni a csomagot a hatóságoknak. Mire alapítjátok súlyos gyanúsításotokat?

Mind ezt a legnyugodtabb hangon mondotta a gyanúsított az öt ostromló és ordító tömegnek. De mit ér a legokosabb szó is, ha rosszakarat lesz urrá egy tömegen? Ha farkas felakarja falni a báránykát, nem használ, akármit is kiált az áldozat.

— Üssétek agyont! — kiáltották. Mind ez azért történhet meg, mert nálunk Kastiliában tul jó dolga van a zsidóknak!

— Igaz, úgy van! — replikázott a tömeg. Bizony Granadában kinözték őket, ahogy megérdemlik! Meg kell mutatnunk a királynak, hogy kell bánni a zsidókkal! Adjuk át a törvényt! De nem! Ne adjuk át, hanem mi magunk ülünk törvényt fölötté, mert különben megszökik. Akasszuk fel! Most mindjárt, a legközelebbi fára. Csak ez helyes, ez lesz a legjobb, amit tehetiünk!... Felakasztani! — zugta a tömeg elragadtatással.

Megragadták szegényt és a partra vonzották egy fa alá. Ott rögtön megalakult a „bírószék”, mely öt férfiből állott, akik néhány perc múlva meg is hozták halálos ítéletüket. Örjögve vettek az emberek egy szíjat és a delikvens nyakára akasztották. Hirtelen nagy csönd lett. És e kínos, csendes pillanatban egy kövér bikanyakú ember, akinek mézsáros kinézése volt, a következőket mondotta: — Zsidó! A nép bírószéke téged, legjobb tudása szerint halálra ítél, mert

CHÓMECMENTES RASOL KÉSZNELKÜLI BOROTVÁLÓPOR.
erev peszachi használatra az idén is kapható.
„RASOL” VEGYIPARI VÁLLALAT, VI, Király-u. 30. (Telefon: 119-564.)

Salgó-féle STOLI-karamella vezet
belőle emni élvezet. Csak egyszer kóstolja meg!
Az egyedüli orth. kóser tej-karamella. Darabja 2 fillér. Mindenütt kapható.

Menóra szappan sel peszach RAUCHWERTGER
salgótarjáni szappangyár

דערעספורער שמורה מצות
בנמצא אצלי קמה ומצות שמורים ונם משומים אף למהדרין במצות צו ביליגנסמען פרייווען תחת השגחת ההיג ורביד שלישיא דמה. לסחורים גדולים אעשה הנחה מהמחיר. גרשון אברהם קליין
נכד להנאון שמן רוקח זצ"ל. אדדעססע:
Klein kézpáskasütődjé, Bodrogkeresztur.

nem kíséreltet meg egy keresztény ember megmentését. Hiszen nem tetted meg azt, amire kötelezte vagy s csak azért tetted ezt, mert pénzsóvár vagy és magadnak akartad a szerencsétlen vagyonszármazékát.

A zsidó megalapozottan tekintett a tömegre és a várt könyörgés és jajongás helyett az öreg magabaro-skadtan, elgondolkozva nézett maga elé.

— Mire gondolsz zsidó? — kérdezte a mézsáros kinézésű a szerencsétlent. Miért lettél hirtelen oly hallgató?

— Nincs mit mondanom! — válaszolta. Csak arra gondoltam, hogy vajjon mi történik az én nagy vagyonommal, melyet a Tájó partján ástam el valahol.

— Hogy? Mit? Vagyont elástál? A Tájó partján? Hallottátok? Hol a vagyont? Szólj azonnal.

— Soha! — mondotta a zsidó nevetve. Oly mindegy, hogy lassú kinhalással, vagy gyorsan végeztek velem, a vagyont soha nem kaphatjátok meg.

A tömeg örjögött. A vezérek csendre intették őket. Azután csendes megbeszélés következett. Végül a mézsáros kinézésű eloldotta a köteleket és így szólott:

— Ide figyelj! Ha azonnal megmondod, hogy hova rejtetted el a vagyont, akkor meghagyjuk életedet, bár megérdemelnéd a halált! De gyorsan szólj, mielőtt még meggondoljuk a dolgot!

— Azt nem árulom el soha! — mondotta erre a zsidó mosolyogva. A szerencsétlen életéért engem nem terhél fele-

Ajánlom orth. kóser של כוסה kitünő boraimat
Elsőrendű tokaji, mérgespusztai, verpeléti, zamatos pecsenye, csemege és asztali borokat nagyban és kicsinyben legolcsóbb áron. Házhoz szállítva.
LÁZAR MÁRKUSZ borpince
Budapest, VII., Klauzál-tér 16. szám.
Telefon: 140-554.

Léány és fiu **tavaszi kabátok**
ruhák és cipők 16 éves korig nagy választékban
Székely Jenő
cégnél
Petőfi Sándor-u. 9 és Váci-u. 7

של כוסה kávépörkölés
cukor és fűszerőrítés a bpesti orth. rabbiság felügyelete alatt kizárólag
Rózsási Hermann kávépörkölő déjében
Budapest, VI., Vörösmarty-utca 52.
Telefon 111-169. Külön helyiség.

lösség. Hiszen ti követtétek el azt, amivel engem ártatlanul gyanúsítottok. Ugyebár, a szerintetek igazságos ítéletet meg akarjátok változtatni csak azért, mert kapzsis vagytok. Csak azért, hogy az én vagyonomhoz jussatok!

Óriási dühödt ordítás volt erre a válasza.

Ekkor egy kasztíliai tisztiruhát viselő férfi lépett elő a tömegből és miközben kardot rántott, a következőket mondotta:

— Állj mögém, Senor *Chisaj ben Jakob!* Mindjárt itt lesznek a király katonái, akiket hívtam.

Majd így szólt a tömeghez: — Visszakozatok! Aki ellenem cselekszik, annak vére fog folyni, Alfons kasztíliai király nevében!

Nagy csend követte a tiszt szavait s mielőtt még alaposan körülnézett volna a zsidó, kiürült a tér és a batyú is eltűnt.

A kasztíliai tiszt pedig folytatta:

— Elszaladtak ezek a vad farkasok! — *Chisaj ben Jakob!* Akarod védelmet? Szégyelnem kell többi fajtársaimat.

— Köszönöm senor — mondotta az öreg, fáradt zsidó, remélem, hogy én is segítségére lehetek még az életben. Kérem nevedet!

És Don Allah megnevezte magát. Ez a zsidó *Alfonz del Sabionak*, az asztro-nomusnak és bölcsnek udvari orvosa volt. *Alfonzo del Sabio* pedig korának kiváló asztro-nomusa. Barátja a kasztíliai zsidóknak, akik megcsinálták számára az alfonsi-ánus asztro-nomiai táblázatát.

Don Allah és az öreg zsidó még hosszú évekig jó viszonyban voltak egymással és sokszor emlegették azokat a borzalmas percekét, amelyeket a Tájó partján átéltek a megtámadott és a halál torkában levő *Chisaj ben Jakob*...

Humoros bocsánatkérés...

Közismert az adoma arról az ember-ről, aki kötelezte magát, hogy megbán-tott ügyfelétől tanuk előtt bocsánatot kér és aki úgy eszközölte a kötelezettség teljesítését, hogy vele két ember kísé-retében bement egy házba, csengetett egy lakás ajtaján és belépve azt mondta: „Kovács urat keresem.” Amikor azzal fogadták, hogy „Kovács úr nem lakik itt”, akkor határozott hangon kijelen-tette: „Őszintén bocsánatot kérek”.

Hasonló esetről ír lapunk egy barátja *Ruszinszkból*. Munkács környékén történt a múlt héten, hogy egy rágalmazás-ból kifolyólag arra ítélték valakit, hogy a templomban nyilvánosan bocsánatot kérjen... Az illető házódozott, míg végre beleegyezett, hogy *Sabbosz Zóchajr* alkalmából nyilvánosan expialja a sér-tést. Természetes, hogy a kis városka minden zsidó embere ott volt. Felhang-zik a jajzér-ima, majd elkezdik azt a részletet:

— Ocz kajezécz ben kajezécz k'ezü-czaj l'kacczécz — sietett a romboló (Amólek), a romboló (Észov) utódja, az

én fáradtjaimat összezúzni.

Utána hangosan mondták: — Üvchén zóchajr ész aser ószó v'chó Amólek — s így emlékezél, amit Amólek tett veled.

Itt az elítélt sértő, aki a blemeren (emelvénnyen) helyezkedett el, ráüt egyet és csendet parancsol. Elhallgat minden-ki és emberünk elfogódottan kijelenti:

— Elismerem, hogy *Reb Feivel* megsértettem és kérem, hogy bocsásson meg nekem *Reb Feivel*.

Kijelentés után pedig a kántor han-gosan intonálja a következő mondatot, an-cly Amólekre vonatkozik, de ebben az esetben furcsa összefüggést kredt:

— Ümach s'maj v'zichraj v'nimmach z'churaj milhazkiraj — és töröltessék ki a neve és emléke..."

A megsértett új bocsánatkérést akart, de nem lehetett csinálni semmit sem, hisz formailag elintéztetett a dolog, leg-feljebb a kis városkában nagyon is em-lekezes lesz ezentúl a megemlékezés szor ba'ja...

של פסח Husvétli árut az ismert kiváló minőségben, az idén is gyártunk.
A felügyeletet az egri főrabbi, főtisztelendő **Schreiber Simon ur** gyakorolja.

A husvétli áru gyártásának rituális felügyelete még sokkal szigorubb, mint az egész éven át gyártott áru amugy is nagyon szigoru felügyelete. E szigoru rituális felügyelet teljes erejű biztosíték arra, hogy az áru és így különösképen a husvétli áru megbízhatóságához soha kétség nem férhet.

A husvétli árut tehát a legvallásosabb emberek is a legteljesebb bizalommal fogyaszthatják.
FRANCK HENRIK FIAI R.-T.
Budapest, 113. postafiók 5. Telefon: *2-688-45.

Tollhegyről

Megtörtént a világtörténeti esemény, amely felénk lehelt tehetetlenségünk, gyarlóságunk tudatát, bebizonyította nekünk, hogy egy-egy fordulatra országok elbukhatnak: bekebelezték hirtelenséggel Ausztriát. A rádió ontotta a híreket, új és új fordulatról hozott értesítést. De egy-egy szenzáció előtt és utána tovább folytatódott a zenei műsor. Mintha ez az ország nem tudott volna csak zenekíséret mellett kimulni. Ezt a különös jelenséget több világlap megjegyezte. És nekünk eszünkbe jutott Omajsz próféta szövege, (5. fejelet, 23-24. vers) amelyet az ő bűnös világához intézett: „Távolítsd el tőlem dalaidnak zugját, hangszerednek dallamát nem akarom hallani, hanem törjön elő mint vízforrás az igazság és mint hatalmas patak, a jog.” A próféta szembe állítja a lelkiismeretet elbódító zenét az emberi erkölccsel és igazsággal. Az emberiség elbódul sokszor, mert nem akarja hallani a lelkiismeret szavát. A bibliai időkben is, amikor a molochnak (Majlech) áldozták gyermekeiket a pogányok, a gyermekek kétségbeesett sírását dobpergéssel akarták elnémítani. Így volt ez évezredekkel ezelőtt. Az emberiség magára hagyatva nem változik: a jog és az igazsággal szemben zenével akarják elhallgattatni lelkiismeretüket. Éppen ezért kell nekünk a Tóra eszméi, igéi és szabványai által állandóan ébreszteni és ébren tartani lelkiismeretünket, erkölcsi eszméinkhez való szeretetünket és ragaszkodásunkat.

*

Az angol lapok jelentése szerint egy hajós a halála előtt azt a végrendekezést tette, hogy szórják szét holttestének hamuját több tengeren. Kinek nem jutna eszébe ennek a hírek olvasásánál a Tituszról szóló talmudi elbeszélés. Titusz akart így menekülni I'ten büntető keze elől: elégettette magát és elrendelte, hogy hamuját 7 tengeren szórják szét. De van egy midras, amelynek értelmében I'ten az egész világból összehordott földet és ebből alkotta meg az embert. Ez azt akarja mondani, hogy az ember kötelessége az egész emberiséget szeretetébe

foglalni, de ha az ember, életében ezt nem tette, akkor hiába akarja halála után visszaadni a föld különféle tájékának az ő hamvait. Mert ezzel a rendelkezéssel, vagy gonoszságát akarja kifejezni, mint Titusz, vagy extravaganciáját, mint a szóbanforgó angol hajós.

*

Mihelyt az első híradás megjelent, hogy Ausztria áttért a hitlerista rendszerre és így tehát menekülni fognak az emberek, minden ország megtette a magáét: elzárta a menekülők előtt a határt. Milyen messze esik ez a rideg intézkedés a négy évezredes tórai előírásról: „Ne szolgáltsd ki a szolgát, aki ura előtt menekül téhozád, veled lakozzék, ahol akar, ne kényszerítsd.” És a mai szomorúságban felénk hangzanak Jesájó próféta megrázó intelmei: „Hadd lakozzanak nálad az én számuizóitaim, légy oltalmuk a pusztító ellen.” És az események visszhangoztatják Ajvadjo próféta megrendítően nemes és időserű intését: „Ne állj a határnál, hogy kiirtsd a menekülőket és ne szolgáltsd ki az ő maradékait szorongás napján, — mert közel van az Örökkévaló napja; amit te tettél, azt majd veled is teszik, a te cselekedeted, a te fejedre száll.” Hiába hangzottak el ezek a szavak? Nekünk hinnünk kell, hogy nem. Nekünk hinnünk kell, hogy: „Elszárad a fű, elhervad a virág a mi I'tenünk szava megmarad örökre”. (Jesájó 40.) A fű a szimboluma annak, amikor a csak táplálékát kereső állat ösztöne szerinti anyagiasság követi el a jogtalanságot, a virág jelképe annak, hogy az üldözésre az úgynevezett világnézetre, faj, politikai szölamoknak círaszágait használják föl. Erős a mi hitünk, erős, hogy mindez el fog hervadni, de a prófétai igazság meg fog maradni és győzedelmeskedni fog.

*

A miniszterelnök győri beszédével foglalkoztunk két hét előtt és megállapítottuk, hogy a nagy beszédben számunkra az a legfontosabb mozzanat, hogy a féktelen demagógiát kellő határba akarja szorítani. Ezt a momentumot a legfonto-

Orth. kóser פוסטל faj- és csemegeborok

közismert legolcsóbb árakon:
Termelői borpince ü. v.

TAUBER SIMON, HOLLÓ-UTCA 1.
Viszonteladóknek árengedmény
Ügynökök díjazatnak. Legkisebb rendelés is házhoz szállítatik.
Telefon: 137-860.

sabbnak domborítottuk ki és megállapítottuk, hogy ezzel szemben eltörpül az a szempont, hogy a beszéd néme y helye: a hazájához hű, hozzá mindig ragaszkodó, érte áldozni akaró zsidóság deklarációját jelenti. E miatt egy pozsonyi németzsidó lap megtámad bennünket, mintha vétkeztünk volna ezzel a megállapítással zsidó öntudatunk ellen, mint ha nekünk nem volna fontos és szívünkhez növe a zsidóság becsülete. Nem akarunk polemizálni, mert annyira igazunk van. A mai idő nem alkalmas ilyen polemikákra. De megállapíthatjuk, hogy nem szabad kiragadni egy fejtegetésből és kiszakítani az összefüggésből egy mondatot, mert ezt teszik az antisemiták a Talmuddal. Tekintettel kell továbbá arra is lenni, milyen igaza van az ismert közmondásnak: „A zsidónak ne csak igaza legyen, de esze is legyen.” Nagyon óvatosan kell ilyen dolgot külföldről nézve tárgyalni!

Orth. kóser borokat

פוסטל már 50 litertől szállít:
Schindelheim Adolf, Gyöngyös.
— Kérjen árajánlatot. —

Nagy szerencsében részesülhet

ha nálunk vesz részt az
osztálysorsjátékban
Főnyeremény szerencsés esetben
700.000 pengő

Minden második sorsjegy nyer.
Rendeljen tehát mielőbb sorsjegyet

Weiss Béla és Társa

bankház főeljárásitoknál
BUDAPEST, WESSELENYI-U. 18.
Sorsjegyek árai osztályonként
Egész 28 P., fél 14 P., negyed 7 P.
Huzás április 9 és 12-én.
Tel.: 142-388. Szombaton zárva.

PESZACHOR HASZNÁLJUNK LEA PUDERT, LEA RUZST, LEA ARCKRÉMET. A legfinomabb chόμεcmentes anyagból szakszerűen készül. Kapható minden megbízható, jobb orth. fűszerüzletben. Vidéki rendelések címe: F. M., Budapest, Hunyadi-tér 8. II. 5.

**Pesachra WEISZ CSOKOLÁDÉT
dragéét, kakaót, cukorkát,
teasüteményt kérjen!**

Minden orth. üzletben kapható szép kivitelben, olcsó minőségben.

WEISZ MÓR

orthodox kóser keksz. kétszersült.
és süteménygyára, Budapest, VII,
Dob-utca 22. Telefon: 1-423-65

A nagy stadlon

Elbeszélés a XVI. századból, Lehmann nyomán. 54

— Jóllehet — folytatta Eraszmszusz elnök R. Joselmannhoz — az elnökletem alatt álló bíróság semmit sem tehet Kegyelmednek, mégis le kell tárgyalni előtte a pert; addigra is szabadon járhat-kelhet, ha megígéri, hogy nem távozik a tárgyalás befejezése előtt.

Tizenégy nap múlva azután a bíróság fölmentette.

Sietett Ulmba, ahol az ügy zátonyra jutott. Az ulmi urak nem akartak kikezdeni a pappenheimi gróffal, különben pedig Rabbi Joselmann kalandja folytán nem volt senki, aki a dolgot sürgette volna. Soká töprengett, mit lehetne ebben az ügyben tenni. Több ízben tett kísérletet, hogy a dolgot megmozgassa. Többször fölkereste Ulm városának főpolgármesterét, hogy avatkozzék bele a dologba, de eredménytelen volt minden próbálkozás.

Egy ízben, amidőn így lehangoltan ment az utcán, feléje jött egy protestáns lelkész. Odalépett hozzá, megragadta a kezét és erősen megrázta.

— Óh, milyen szerencsés vagyok, hogy Parancsnok urat viszontláthatom, — szólott a lelkész. Talán nem emlékszik reám, pedig Kegyelmed a legnagyobb jótévőm ezen a földön.

R. Joselmann ránézett a papra, arcvonásai ismereteseke voltak előtte, de nem tudott pontosan visszaemlékezni arra, hogy hol is látta.

— Bocsánat uram, de...

— Igaz, nem csoda, ha nem emlékszik reám, hiszen 12 év óta nem találkoztunk. Kegyelmednek köszönhetem, hogy Wittenbergben tanulhattam dr. Luther és Melanchton irányítása mellett.

— Óh, tisztelendő ur az, az Orb melletti kápolna páterje, akinek segítségével sikerült nekem a baisingeni megölt testvéreim ártatlanságát bebizonyítani?!

— Igen, én vagyok az. És Kegyelmed megadta nekem a lehetőséget, hogy Wittenbergben tanulmányokat folytassak. Hát bizony az emberek még most is nagyon korlátoltak és most is elhiszik azt az utálatos mesét, azt az aljas rágalmat, hogy a zsidóknak szükségük van embervérre. Tudom, hogy a szegény treutlingeni testvérei most is bajban vannak emiatt pedig a vizsgálat semmiféle terhelőt nem bizonyított be ellenük. Azt is tudom, hogy az Eichstadtban székelő püspök a pappenheimi grófokat izgatja. Én most udvari prédikátor vagyok Otto neuburgi hercegnél. A herceg igen fájlatja a treutlingeni dolgot. Éppen most elbeszéltem neki az esetet a baisingeni zsidóölésről.

— Ugy jön elébem tisztelendő ur, mint I'tenküldötte angyal! Éppen a treutlingeni zsidók miatt teszek lépéseket, teljesen eredménytelenül. El akarom mondani, mit próbáltam meg ebben az ügyben. Tiszteljen meg azzal, hogy elkísér lakásomra, ott mindent elmondok.

A pap elment R. Joselmann lakására, ahol részletesen elbeszélte azokat a nagy küzdelmeket, amelyeket ebben az ügyben folytatott. Azzal fejezte be elbeszélését:

— Most pedig szeretnék valamelyes új eszközöket igénybe venni, hogy az ártatlanokat megmentssem a börtönből. Talán Kegyelmed ura, a herceg, rábirható volna, hogy beavatkozzék ebbe az ügybe?

— Én egész biztosan tudom, hogy ezt megteszi, mert egy nemes, derék, vallásos ember, ha már másért nem teszi, megteszi azért, hogy az általa gyűlölt püspököt megleckéztesse és megbosszantsa.

— Talán — folytatta R. Joselmann — úgy csinálhatnók a dolgot, hogy a Sváb Szövetség megbizsa a neuburgi herceget a pappenheimi grófok elleni eljárással. Maradjon főtisztelendő ur egynéhány napig itt Ulmban és hogyha a Sváb Szövetség urainál ezt keresztül tudom vinni, akkor együtt megyünk Neuburgba.

— Mindent meg fogok tenni ebben az ügyben. Amióta találkoztunk, folyton foglalkozom azzal a dologgal, ami Baisingenben történt az ártatlan zsidókkal, vajjon mi is az oka annak, hogy ilyen ostoba rágalmakat terjesztenek a zsidók ellen. Egy kis könyvet is írtam erről. Több mint ezer évig soha senki nem tett említést a vérvádról, csak 300 év óta, amióta szerzetesek és papok különféle bucsúhelyeket és csodakurákat rendeztek be, kezd a nép mindent elhinni. A kereszténység első idejében — ezt is bebizonyítottam az említett könyvecskében — azt mondták a pogány rómaiak a keresztényekről, hogy gyermekgyilkosok és vérszívók. Ugy mint ez nem egyéb mint rágalom, hasonlóképpen amaz is. Az én kegyelmes uram, a herceg meg van győződve a treutlingeni zsidók ártatlanságáról és Kegyelmednek segédkezet fog nyújtani.

— Adja az I'ten, hogy így legyen.

A valójában azonban nem ment olyan könnyen. A neuburgi herceg udvari papja nem bírta bevárni az eredményt és egyedül utazott el a fejedelemhez. Három hét múlva kapta azután R. Joselmann a Sváb Szövetség határozatát, amellyel kinevezik Ottó neuburgi herceget a pappenheimi grófok ellen megindított eljárás vezetésére. Ennek a dekretumnak a birtokában sietett Neuburgba, ahol a hercegnél a pap a dolgot előkészítette. A herceg vállalta a megbízatást, egynéhány 100 fegyverest küldött a pappenheimi területre és bejelentette a grófoknak, hogy a Sváb Szövetség őt bizta meg esetleges erőszak alkalmazásával és ezért legjobb lesz, ha a bebörtönzött treutlingeni zsidókat szabadlábra helyezik. A grófok megijedtek, látták, hogy a Sváb Szövetség komolyan gondolja a dolgot és ezért szabadlábra helyezték a bebörtönzötteket. A herceg visszarendelte a csapatait. És R. Joselmann hálát adott I'tennek, hogy ismét lehetővé tette neki, hogy testvérei baján segítsen.

64 éves volt már akkor, amikor új közbenjárásra kényszerítették az események. 1541 telén, elbocsájtott zsoldos katonákból rablóbandák alakultak. Ezek betörték, raboltak, a falvakat pusztították és nagy tüzvészeket okoztak. Egyszerre felröppen a vád, hogy — a zsidók gyujtogatnak. Több csehországi helyen: Budweiss, Brandeiss, Horowitz, Bunzlau városokban elfogták őket és tortura alatt mind úgy vallott, ahogy csak a bírák akarták és olyan neveket keverték be a dologba, amelyeket a hatóságok csak akartak. Ezeknek az eseményeknek hatása alatt, 1541. decemberében elhatározta a csehországi tartománygyűlés, hogy kiúzi az összes zsidókat Csehországból. Ferdinánd király, V. Károly fivére megerősítette ezt a határozatot. Érthető ezeketán, milyen kétségbeesésben éltek a prágai zsidók.

(Folyt. köv.)

Stühmer-féle של פוסטל Csokoládé

a budapesti orth. rabbinátus felügyelete alatt. Kapható mindenütt. Viszonteladók az eredeti hechszer másolatát kapják. Gyár: Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 8,

HIREK

NAPTÁR

Sabbosz Póró, Smini, Ador II. 23.

— Rajs-chajdes benesolás —

Gyertyagyújtás (Bpest) : 5.50

שבת kimenetele „ : 6.50

Tisztelettel felkérjük mélyen tisztelt előfizetőinket, akiknek előfizetésük lejárt, sziveskedjenek azt postafordultával megújítani, hogy a lap szétküldésében ne álljon be fennakadás.

— Négy zsidó tagja van az új francia kormányban. Párizsból jelentik: Az új francia kormányban, amely Leon Blum elnökletével alakult meg, a miniszterelnökön kívül még a köv. zsidóvallású miniszterek foglalnak helyet: Pierre Mendes-France, Jean Zay és Jules Moch.

— Az új palesztinai bevándorlási kvóta. Londoni távirat jelenti, hogy az angol gyarmatügyi miniszter bejelentette az alsóházban, miszerint a kormány április elsejétől kezdődőleg hathónapos bevándorlási kvótát állapít meg. E kvóta keretében legfeljebb kétezer tőkével vándorolhat be ezer font minimális tőkével és bizonyos számú mezőgazdász legalább 500 font tőkével. A diákok és palesztinai polgárok hozzátartozóinak bevándorlását feloldják minden korlátozás alól. A munkásbevándorlást illetően, a Palesztinában uralkodó munkanélküliségre való tekintettel, csak ezer certifikátot engedélyez erre az időre az angol kormány.

(x) **Legendás Hagada.** (Ábrahám Márton kiadása, Kecskemét.) Amint a címe is mutatja, olyan Hagada, amelyben szólnak felnőtthöz és gyermekhez egyaránt. A szórakoztató legendákat komoly és emelkedett jegyzetek egészítik ki, amelyek a Hagada héber szövegéhez fűződnek. Gyönyörű illusztrációi, impozáns albumalakja méltón díszítik a szöveget. De ami a legfontosabb, ez hamszítatlan orthodox könyv, orthodox-zsidó

léleknek a megnyilvánulása. Éppen ezért mind a nagyközönség, mind a hithű pedagógiai körök is osztatlan elismeréssel fogadták.

— **Tisztújítás a debreceni orth. izr. hitközségben.** A debreceni orth. hitközség március 20-án választotta meg új tisztikarát a tagok nagy érdeklődése mellett. A választáson impozánsan nyilvánult meg a hívek bizalma Bernfeld Sámuel iránt, akit ezuttal nyolcadszor választottak meg a hitközség elnökévé. A többi tisztikar a köv.: Waldmann Albert, Sréter Mór alelnökök, Weissenberg Sándor pénztárnok, Herskovits Miklós ellenőr; Katz Áron, Goldstein Ármán templomi gondnokok, Weisz Ignác imaházi gondnok, Weinberger L. Farkas gazdasági tanácsnok.

— **R. Smüel Jungreis kassai dajon z.l.** hosszas szenvedés után elhunyt 45 éves korában. A megdicsőült a régebbi kassai főrabbi z. c. l. méltó fia és a néhány év előtt elhunyt Grünwald ungvári főrabbi veje volt. Mint a hunfalvi gaon z.c.l. kiváló tanítványa nagy talmudtudományra tett szert és igen kedvelték hitközségében szerény, jellemes és rokonszenves lényét. Szívemarkoló hespedet mondott legidősebb bócher-fia, nagybátyja a füleki főrabbi, sógorai a huszti és técsői főrabbiak valamint a gálszécsi rabbi, öccsei az eperjesi rabbi és Jungreis úr Szolyváról. A hitközség nevében Wiesenberg titkár búcsúzott és kijelentette, hogy a hitközség elhatározta a boldogultnak fiát a dajon állásra előjegyezni. — **הנצי"ח**

— **Bonyhádon** elhunyt özv. Herman Józsefné, igazi vallásos matróna, 89 éves korában. Pressburger Áron főrabbi és a megdicsőültek unokája Herman Lázár búcsúztatták megindító hespedekben.

Ujfehértóról írják: R. Borúch Rabinovits, a fiatal munkácsi főrabbi Sabbosz Zóchajrra mint chósíd-hívó ellátogatott *R. Sólem Eliezer ujfehértói Rebbehez, aki egyébként közeli rokona.* Erre az alkalomra mintegy 200 vendég érkezett Ujfehértóra, köztük a halászi, kovácsházi, fehérgyarmati főrabbi, Jungreis fehérgyarmati rabbi, a vajdácskai, gyürei, agárdi rabbi, ill. főrabbi.

— **A nyitrai jesivaösszejövetel** Sabbosz Zóchajrra és a rákövetkező napon a teljes siker jegyében folyt le. Mintegy 300-an vettek részt. Ungár főrabbi fulmináns charifusz- és magidusz drósi-ban rámutatott arra, hogy csak a tórához való visszatérés az egyedüli kivezető út a mai kritikus helyzetből. Beszéltek még Nágel Mózes, Pach Rafael és Weissmandl rabbi.

— **A 44 napos Goga-uralom** gazdasági „eredményei” számokban csak most váltak ismeretessé. Románia januári külkedelmi forgalom 762 millió lei aktívázták közé. 1937. januárjában a kereskedelmi forgalom 762 millió lei aktívával zárult, míg az idei januárban már 120 millió passzív szaldó jelentkezett. Az eltolódás tehát 882 millió lei volt. A fentieket minden kommentár nélkül közöljük.

x **Pollák Sarolta** kozmetikus, Bpest, Andrassy-út 32. Szépségápolás. Végleges villanyos szőrtelenítés. Szemölcsirtás. Quarz. „Miracle” szépségápoló szerek házi ápolásának bemutatása díjtalan. Vidékre utasítással. Miracle szőrtelenítőszer hatása bámulatos! (Prospektus.)

ORTH. KÓSER חלב ופירות

kávé, tea, gyarmatárak, szilva, csokoládé, ecetsav, burgonyaliszt stb. a budapesti orthodox rabbinátus felügyelete alatt.

Legolcsóbb beszerzési forrás!

Colonus Kereskedelmi R.-T.

Budapest, V., Aulich-utca 5. sz. Csak nagybani árusítás!

חלב ופירות-cukor

az orthodox hecsherre reflektáló hithű hazai zsidóság részére ez évben is

Központi Irodánk irányítása mellett készült. Ezt a felragasztott

1938. évi dátummal

jelzett vignetták tanusítják.

A cukor gyártása ez évben is a Selypi Cukorgyár Rt-nél (Budapest, V., Zrínyi-utca 14.) történt. Silberstein Dávid váci főrabbi vallási főfelügyelete alatt.

Központi Bizottságunk Rabbikollégiumának vallási döntése szerint: az orthodox hívők csak olyan kereskedőknél szerezhetik be SEL PESZACH CUKOR szükségletüket, akik üzletükben kizárólag ezen központi felügyelet alatt készült cukrot árusítanak, nehogy az esetleges elcsesülésből vagy összekeveredésemből vallási tilalomszegések keletkezessenek.

A MAGYARORSZÁGI AUTONOM ORTHODOX ISRAELITA HITFELEKEZET KÖZPONTI IRODÁJA (Budapest, VI., Eötvös-u. 19.)

— **Kormányzói kitüntetés.** A kormányzó dr. Fürst Aladár zsidó gimnáziumi tanárt a „gimnáziumi igazgató” címmel tüntette ki. A kitüntetett — mint olvasóink előtt ismert — többször felkereste már lapunkat értékes cikkeivel és orthodox életmódot folytat.

— **Egy purimbál megzavarása.** Nyirbátorban Purim éjszakáján összegyűltek egy szabó házában fluk-leányok vegyesen és bált rendeztek. Éjjel 1 óra körül jelentették ezt Teitelbaum Naftali főrabbinak, aki akkor még a beszhamidrosában rendezett purimi lakománál volt, mintegy 100 hívőtől körülvéve. A hír hallatára a gaon félbeszakította a szüldőjét, azonnal elindult egész társaságával az illető házhoz és lángoló szavakkal ostorozta ezt a zsidótlan, vallásellenes mulatságot, melynek résztvevői azután csakhamar szétszóróztak.

— **Egyébiránt** számos helyről érkezett hozzánk jelentés, hogy a komoly idők jeleül és az ausztriai eseményekre tekintettel lemondtak a jótékonycélú purimi előadások rendezéséről is és az előadások által egybegyűlni szokott összeget lelkes hitteltevők egyszerű gyűjtés útján hozták össze.

Kitűnő orth. חלב ופירות-bor

asztali, pecsenye, tokaji- és csemegeborkok; szilvórium, görkőly, konyak, borovicska, legolcsóbb árban házhoz szállítva. Saját gyártmányú sel peszach szódavíz, privátoknak is.

BÜCHLER JÓZSEF

Budapest, VII., Kisdiófa-utca 5. sz. Telefon: 131-106.

Egyedüli szombattartó gőzmósa, kelme-, festő- és vegytisztító képviselő, Budapest, Dob-u. 31. Telefonhívásra: (131-252) ruhát elvitetem és hazaszállítom.

Fränkelné, Kohn Lili

néhai R. Mordeche Kohn leánya.

חלב ופירות orth. fűszerárak,

ecet, kakaó, burgonyaliszt paradicsom és mindenemű fűszerárú, mácszilisz és tej a legolcsóbb árban

MUNCSIK GYULÁNÁL

Budapest, Kazinczy-utca 38. szám. Nagybani rendeléseket vidékre is pontosan eszközölk.

PARÓKÁT

legszebb kivitelben készült hullámosított hajból; javítást, ondulást olcsón vállal

HEISZ JENŐNÉ

parókakészítő és női fodrász, Budapest, VI., Vasváry Pál-u. 4.

— **Három magyarázat** Rashihoz. Már régebben említett tettünk a Schönfeld Jakab (Michalovec = Nagymihály) által *Mizróchi* néven kibocsátott fontos műről. Ez a mű *R. Eljöhü Mizróchinak*, továbbá a *Hoher Rabbi Löunek*, valamint *R. Mordecháj Jofe*, a Levüs szerzőjének, Rasi Tóra-kommentárjához fűzött magyarázatait foglalja magában. A mű füzetenként jelenik meg és Magyarországon megrendelhető: Klein Jenő által, Hajdunánás, Boockay-u. 53.

— **Egy egész német-zsidó falu Palesztinába költözik.** Berlin jelenti: A hatóságok rendelkezéseire likvidálni kellett Németországban mind a zsidó mintafarmokat és mezőgazdasági kiképzőhelyeket, amelyeknek földjét, lakóházait és gazdasági épületeit „árjásították”. Württembergben azonban kivételesen fennmaradt egy zsidó falu, Roxingen, amelynek zsidó lakossága mezőgazdasággal foglalkozik. A zsidó falu lakosságát most áttelepítik Palesztinába. A cionisták 670 dunam földet bocsátottak rendelkezésére.

— **A bpesti orth. leányegyletben** (Kertész-u. 32. II.) f. hó 26-án szombaton d. u. 1/4-kor Abrahamsohn Dezsóné tart előadást. Az ifjúsági csoport előadói lesznek: Márkus Edit, Berkovits Rózsa, Weisz Erzsébet.

— **BEKÜLDÖTT HIREK.** Szabadszálláson Panneth Izsák kunszentmiklósi főrabbi szombaton nagyszabású drósiában fokozott vallásosságra és egy jobb jövőbe vetett hitre buzdította a híveket. — Nyírmadán Jungreis Mór rabbielőtt Berceiről szombaton közlőváltatra tartalmas charifusz-magidusz szónoklatot tartott. — A tiszaberceli misnájosz-egylet szijümjén Fried Ede főrabbi megkapó hadron keretében hangoztatta a béke fontosságát mind a zsidóságban, mind a külvilágban. Beszélt még Weisz Henrik egyesületi elnök. — Egerben Schönfeld Lipót rabbi Ujfehértóról beszélt nagy hatással. — Az ungvári izr. agzokat és betegeket segélyező egyesület Purim előtti teadélutánja nagy sikerrel járt. Kitűnően szerepeltek Slamovics Berta, Schönfeld Szerén asszonyok, Krausz Márta, Zisovics Ibolyka. — A püspökladányi Tif. Bach., Schwarcz Miklós elnökét, aki vasárnap tartotta esküvőjét Braun Irénnel (Demecser), diszközgyűlés keretében búcsúztatta. Gleichmann Sándor alelnök hosszabb beszédben méltatta a búcsúzó elnök érdemeit, majd Lorber Sándor gondnok átnyújtotta a választmány ezüst serlegét. Wiesner Bernát tanügyi előjáró üdvözlő beszéde után az alelnök javaslatára örökös dísztaggá választották az ünnepeltet, aki meghatva köszönte meg az ovációt.

Brünn Engländer Orth. kóser utóda חלב ופירות

Saját pörkölésű kávé, fűszer, tej, bor, macessz stb. Szolid árak.

Külön helyiségben.

Házhoz szállítás egész éven át.

Budapest, VIII., Karpfenstein-utca 1. (Teleki-tér sarok) Telefon: 130-924.

Orth. kóser חלב ופירות fűszerárak, ecetsav, burgonyaliszt, szilva, doboz-sajt

Özv. PAPPER DEZSŐ-né

Bpest, VII., Dob-u. 19. Tel.: 134-530. Nagyban Kicsinyben

CSALÁDI HIREK.

(Négysorig 4 P, azonfelül soronkint 1 P) Klein Szerékné az okányi kántor-met-sző leányát eljegyezte Hirsch Jenő Debrecen.

Klein Rivkó Klein Mózes rabbi leánya Nagyvárád és Goldmann Emil rabbi Nagyvárád jegyesek.

Tigerman Margit a békéscsabai főrabbi leánya és Altmann Zoltán a paksi főrabbi fia jegyesek.

Winkler Rózsikát Szedres, eljegyezte ifj. Kritzler Jakab Soltvadkert.

Weinstock Rédua Büdszentmihály eljegyezte Sável Károly Békéscsaba.

Deutsch Witukát Szombathelyről eljegyezte Grosz Sándor Hajdunánás.

Deutsch Sendele Miskolc, Deutsch Ábrahám Sátoraljaújhely jegyesek.

Eisenberger Irénke Sátoraljaújhely és Lebovits József Szarvas jegyesek. (A szarvasi Tif. Bach. szívélyesen gratulálja érdemes gondnokát.)

Finom gyapju-talicsok, bőrdisköztesü imakönyvek, machzorok, héber irodalmi könyvek stb. legolcsóbban: Márkus Lajosnál, Bonyhád.

Brilliansékszerek olcsón, elsőrendű aranyárak, órák, nagy választékban. Streicher Béla, VI., Teréz-körút 31. Telefon 310-879. Szombaton zárva.

Menyasszonyi ajándékok, óra és ékszerárak legmegfizethetőbb vétel és eladási forrása GESTETTNER IMRE, Ujpest, Király-u. 47. Budapesti telefon 2-945-60. Ékszerterveződetag.

Hölgyek figyelmébe!

Kelengye, pizsama, pongyola legizlésebben jutányosan készült Berkovits Magda

fehőrneműszalonjában, Bpest, Liszt Ferenc-tér 5 II.3.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Purimspielokról szóló jelentéseket az idén nem közölünk.

„Szombat”: Ismételt támadására nem reflektálunk. Az idő nem alkalmas az ilyen vitákra. Támadásaira mindössze annyit jegyzünk meg, hogy a f. hó 9-iki számunkban önnel kapcsolatban idézett bibliai citátum valódi, jóllehet nem Jesájában, hanem Omajs 4. fejezetének 13. versében található.

Pályázatok

Pályázatok és apróhirdetések díjazása: Minden szó egyszeri beiktatása 16, vas-
tagon szedett betűkből 32 fillér. Állás-
keresőknek 10, ill. 20 fillér. Legkisebb
kérlet díja 2 pengő. Az összeg előre
küldendő be; lehet 10 filléres levélbé-
lyegekben is.

A szendrői orth. izr. hitközség a sa-
meszi teendők elvégzésével egybekötött
másodmetszői állás azonnali betöltésére
pályázatot hirdet. Ajánlkozhatnak nős,
kiscsaládú magyar állampolgárok, kik-
nek kimondottan kellemes hangjuk van
és a *s'chitóban* kellő gyakorlattal bírnak.
Pályázónak vállalni kell a rituális fürdő
kezelését is. Fizetés havi 60 P készpénz,
lakás, a fürdő jövedelme és a szokásos
mellékszolgáltatások. Költség csakis a
megválasztottnak térítetik meg. Pályá-
zatok sürgősnek beküldendő alulírothoz.

Groszmann Jenő, hitk. elnök.

דיע מאכער "מחוקי תורה"
זוכט פער ריח אייר בעיל איינען מלמד
פיר א' ב' אונד נארא תוס'. אויך אינדער-
הייראטשע קאנען אפגערייען געהאלט
לויט איבעראיינקאמען. אפגערייען אן
Hoffmann Lipót, Tab.

כול סורא (סאנארו)
החברה תלמוד תורה דפה החליטה לבחור
מלמד תינוקות למחללים ולבוגרים, מנשים
אנחנו על משה הואת ת"ח יריש מתנהג
בחסדות אשר עומד במשרה כוו כבר כמה
שנים, סיפוקו מאו מענא על הורש מקומת
הת"ח. מי שמוכח בכשרות הללו יערוך
אלינו בקשתו על הכותבת דלמשה עד ריח ניסן
הבעיל. מנהלי החברה ת"ח דפקיק
ביסערמין יע"ז
Guttman Jenő Talmudtóra-elnök,
Hajduböszörmény, Kossuth L.-u. 7.

**Eredeti angol szövet-
különlegességek Kazár Nándor**
posztókereskedőnél V., Deák Ferenc-u. 4. — Szombaton zárva

BECKERT HUGÓ parókakészítő specialista
Speciális kivitel! **VII. DOB-UTCA 27** Speciális kivitel!
Elegáns paróka fejhez simuló hártavékony széllel,
csakis valódi prima hullámos hajból készítve.

Első forrásból vásároljon
ezüst tórafelszerelést,
gyertyatartót, arany, ezüst és
brilliáns ékszereket, órákat

Heiden Leó
ékszerész

Saját üzem. Szombaton zárva. Gyári árák.
Budapest, Király-u. 21. Telefon: 1-381-10

Apró hirdetések

GYORS- ÉS GÉPIRÓNÓ, fiatal, jól
számoló, szorgalmas, szerényigényű,
lelkismeretes, szombattartó, elhelyez-
kedne. Cím: K. J., Bpest, Király-u. 77.
földszint 1.

NEVELŐNŐNEK ajánlkozik vallásos
családhoz 1—2 gyermek mellé, jobb
orth. leány. „Gyermekszerető” jelige.

KONKURENCIAMENTES, jól felsze-
relt kézimunkaüzlet nagyforgalmú vi-
dégi helyen P. 1500-ért családi okok
miatt azonnali átadó. „Biztos megélhe-
tés” jelige alatt levelek továbbíthatnak.
22 ÉVES leányom részére, házias, csi-
nos, szép, *müslimesz*, keresek szakér-
telemmel vagy állással bíró fiatallem-
bert. Hozomány 2—3000 P. Jelige:
„Ben tajró”.

**Jeligés levelek továbbításához 20
filléres bélyeg mellékelendő.**

KERESEK megbízható vallásos leányt,
ki háztartásban mindent elvégez.
Grosz Dániel, Győr, Arany János-u. 3.
MEGBIZHATÓ perfekt német Fräulein
nagyobb gyermekhez felvétetik. Bun-
czel, Hajó-u. 5.

28 ÉVES, jó keresettel bíró önálló szabó-
nő férjhez menne existenciával ren-
delkező jobb fiatalemberhez. Jelige:
„3000 P hozomány”.

SAMESZ ÁLLÁSOMAT 150 tagu orth.
hitközségben átadnám oly jömegjele-
nű talmidchócom v'jóré somájim,
lehetőleg jóhangú, magyar állampol-
gárságú fiatalembernek, aki feleségül
venné kimondottan szép, csinos leányo-
mat. Jelige: „Szerecsse-parti”.

KÁLLÓI Jahrzeiton a reggeli nyiregy-
házi vonatban találtam egy értékesebb
szemüveget, tokkal. Eidlisz Izsák,
Hajduböszörmény.

ORTH. háztartásom vezetésére vallásos
zsidónót vagy leányt keresek. Schmutz,
Budapest, Tömő-utca 44.

FÜSZER- és rövidáruban jártas megbiz-
ható szombattartó angró-segédet azon-
nalra keresek. Reiner Ignác, Máté-
szalka.

ALTISZTI vagy bármely más kisebb
irodai munkát keresek. Cím: Hajós E.
V., Sziget-u. 17. III. 10.

**Jeligés hirdetések feladóinak címét
diszkrécióban tartjuk.**

NEVELT leányomat férjhez adnám fel-
tétlen vallásos jólelkű fiatalemberhez,
2000 P hozományt és megélhetést
nyujtok. Jelige: „Beesületes megértő”.

19 ÉVES, jesivát végzett fiatalember
tökéletes német nyelvtudással, héber-
angol nyelvismerettel, megfelelő el-
helyezkedést keres. Jelige: „Esetleg
mint házitanító”.

KERESEK komoly, szorgalmas bóchert
teljes ellátással. Fischer főrabbi,
Szécsény.

FELSŐRUHA varrodába ajánlkozik
szombattartó kézi leány. Cím: Morvai
Lili illatszertár, Bp., Légrády Károly
utca 24.

HÁZASSÁGOK. Ötvenéves vidéki ve-
gyeskereskedő nőszülne 1500—2000 ho-
zománnyal, Vidéki metsző elvenne 40-
45 éves nőt. Megbizott: Ungár Jakab
kántor, Érsekudkert.

A karcuság titka

EHRENTALNÉ (Geczovits Renée)

fűzőszalon, Dohány-u. 39.

Telefon: 140—264.

Nir-kauszarder מצות

מקמה שנמתח ברחיים של סוסים ונעשית
חתת הושנתה אדמיר היינ הצי אכיד דפה.
שמורה משעת קצירה 1.20, סומוים 0.95
קמה שמורה 0.75, מצה-מקל 1.20, מענא.
Feldmann és Guttman pászkasütő-
déje, Nyírbátor.

HEIDEN JENŐ
OPTIKA—FOTÓ

Budapest, VII., Király-utca 21. szám.
Telefon: 1-381-10. Szombaton zárva.

יצא לאור ספר חדש דרשות מהרים
שייך זצ"ל על כל מעויד חמני השנה, נעתק
מכתב יד קדשו עם הקדמה ארוכה מהמוציא
לאור, בו קורות חיי המהבר זצ"ל ומכתבים
מנאוני ומנו אליו, מכיל 612 עמודים ומחירו
2 מעני מי שרוצה להשיגו יפנה על אדרעססעו:

Pollák Mózes rabbi, Soltvadkert.

Felőlős szerkesztő és kiadótulajdonos:
GROSZBERG JENŐ

Klein S. nyomda, Bpest, VI. Lovag-u. 14.
Telefon: 1-111-95.

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

Alapította:
Groszberg Lipót לייפל

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., BÖTVÖS-UTCA 26/C.
Telefon: 1-238-08. Csekkzámla: 50.791.
Egész évre 20 pengő. Külföldre P 25.

Szerkeszti:
Groszberg Jenő

A mi napos oldalunk

Közismert antiszemita demagóg frá-
zis, hogy a magyar zsidók az élet napos
oldalán foglalnak helyet. Ha ezt a szót
anyagilag értelemben vesszük, akkor csak
azt mondhatnók rá, rossz magyarsággal,
de igen kifejezően: „a mesümedoknak le-
gyen mondva”. Hogy tévedés ne essék ki-
jelentjük, hogy azokra a renegátokra
gondolunk, akik gyáván otthagyták kö-
zösségüket, akik önző okokból, az elhe-
lyezkedés halvány reményében, egy fal-
lat kenyér ígéretében, esetleg egy való-
di pozícióért hitet cseréltek mindenféle
hit nélkül, miután nem nevelték őket ősi
hitünk tanításában való életre és élet-
módra. A mai árja-világban ezek a kül-
világ előtt zsidóknak számítanak, ami
nagy fájdalomat jelent nekünk s azért jo-
gunk van mondani, hogy nekik jusson a
magyar zsidóság jelenlegi napos oldala.
Napos oldal-e az, amely a ma még hir-
mondóként megmaradt falusi zsidóknak
jut? A falvakban tengődnek egyik napról
a másikra, a ninestelenek között a leg-
ninestelenebbek mert még annyi lelki tar-
tás se jut nekik, mint a falusi proletáro-
knak, akiknek megsegíttetése országos ér-
dekként domborodik ki, a demagógia a
zsidók pénzét ígéri nekik, a kormány
pedig legutóbb is, 3 millióval, üdvö-
ségügyi intézményekkel segíti és a
3 milliót a nagyipar adja, ami természe-
tesen alkalmat ad a demagógiának, mond-
ván, hogy van az zsidóknál pénz.

Ennek a megállapításnak időszere-
sége adja az, hogy e héten az ujságokban
a „Hangya” óriási kiterjedéséről és
nagyszerű üzleteiről olvasható közle-
mény. Igen: a Hangya napos oldalt je-
lent, de a falusi zsidónak ebből a Han-
gyából legföljebb a hangyasav jut, amely
existenciáját megmérgezi és kényszeríti
arra, hogy a kis boltot otthagya, a fő-
városi proletárok számát szaporítsa.

Vagy napos oldalon jár-e a vidéki hit-
község zömét képező kispolgári réteg?
Az emberek legnagyobb része „Luft-
mensch”, az existenciájának semmi szí-

lárd alapja. A Tóra a bizonytalan lét-
fenntartás egyik megnyilatkozásának azt
tartja: „Életem lebegni fog előttem, re-
megni fogsz éjjel-nappal”. Ezt az ígét a
bölcsek így magyarázzák: bizonytalan
annak az élete, aki nem saját természetéből
készít kenyeret, hanem vásárolnia kell a
péknel. De mennyire Luftmensch az, aki-
nek pénze sincs, hogy a péktől vásárol-
jon. Az azután más kérdés, hogy a mai
politikai helyzet legfrappánsabb jellemző-
se az ige második része: „remegni fogsz
éjjel-nappal”. A fiatalok elhelyezéséről
pedig szó sem lehet. A neológ ifjúságnak
nincsenek szombattartási aggályai álla-
sok vállalásánál s mégis éppen szerdai
képviselőházi beszédében állapította meg
Rassay Károly, hogy a közüzemekhez, a
minisztériumokba, a hadsereghez, az ösz-
szes állami hivatalokba két évtized óta
egyetlenegy zsidó vallású állampolgárt
nem neveztek ki. Képzhető tehát, mi-
lyen az elhelyezkedési lehetőség az ortho-
dox ifjúságnál, amely az élet versenyé-
ben még a vallási akadályok szent terhét
is vállalta.

Vajjon napos oldalon járnak-e a fővá-
rosi zsidó kispolgárok, akik egyik nap-
ról a másikra élnek? Aki ismeri a Dob-
utca, a Rombach-utca, a Holló-utca sze-
génylakásait, annak nem kell bővebben
magyarázni, hogy mindaz, ami nagy írónál
a nyomortanyákról olvasható, megta-
lálható ebben a városrészben. Még bor-
zasztóbb a látvány, ha a pesti Angyal-
földnek, a vallástól egészen elrugaszko-
dott, vegyesházasságban élő proletártö-
megét és az utcán nevelkedett ifjúságát
szemléljük.

Másrésztől azonban — bizonyos érte-
lemben — igenis ragaszkodnunk kell
ahhoz, hogy mi a napos oldalon élünk.
Ha el nem felejtjük, hogy a zsoldtáros
szerint: „nap és pajzs az Örökkévaló a
mi számunkra”. Ha gondolunk a prófé-
tai ígére: „nap a jótékonyosság, amely
gyógyít sugaraival”. Ha szívünkbe vés-
sük a bölcseknek magyarázatát *Kajhe-*

lesz szavaihoz: („mi fölénye van az em-
bernek, ha bajlódik a nap alatt”) — „mi-
lyen értéke van az emberi életnek, ha
csak az anyagiasságot nézi.” Igen, ha be-
felé élünk, a szellemvilágunkat kiéptítjük,
akkor a napos oldalon állunk.

Erről az oldalról megelégedést és elég-
tételt jelent nekünk, hogy Magyarorszá-
gon májusban eucharisztikus kongressz-
sus lesz. A katolikus vallási eszme je-
gyében gyűlnék össze a világ minden
részéről. A napokban Székesfehérvá-
ron volt egy erre vonatkozó ülés. Az
egyik egyházi férfiú megcáfolta azt a
hírt, mintha minden munkát zsidóknak
adták volna ki. *Kiderült, hogy egy szó
sem igaz.* Mi is örülünk neki. Legalább
ebben az irányban nincs megsebezhető
pontja a rendezvénynek. Az illető főpap
azt is mondotta, hogy nem szorulnak rá
bizonyos oldalról jövő magasztalásokra.
Ez a kitétel arra vonatkozik, hogy egyes
neológ zsidó testületek határozatlanlag ki-
fejezték a kongresszus iránti rokonszen-
vüket. Ez a rokonszenvi nyilatkozat úgy
látszik kompromittáló a nyilasok felé. Ez
tehát azt jelenti, hogy tartózkodnunk kell
minden hangos deklarációtól, de meg van
a jogunk arra, hogy csendes méltánylással
tekintsük a felvonulást és a zárando-
kokat minden pöz nélkül nyájasan fogad-
juk.

Az eucharisztikus kongresszus körül
folyó események egyébiránt fölelevenítik
előttünk a magyar orthodoxia néhai elnö-
kének és felsőházi képviselőjének, *Frankl
Adolfnak* áldott emlékét. Ő tartotta a
felsőházban az emlékezetes beszédét, mi
után Gömbös Gyula akkori miniszterel-
nök Berlinben volt és attól félték, hogy
a német totalitást importálja Magyaror-
szágba. Frankl Adolf beszédében kifejtet-
te, hogy nem hiszi, hogy valaki Ma-
gyarországon ezt a rendszert akarná be-
hozni, ellenben a mindjobban terjedő po-
gányság ellen a monoteizmus hívéinek
tehát azoknak, akik I'tent és a vallásér-
kölcset vallják, közös frontot kellene ala-